

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000 —, pol strani din 1000 —,
četrtni strani din 500 —, 1/8 strani
din 250 —, 1/16 strani din 125 —
Mali oglasi vsaka beseda din 1 —

Naša država bo obvarovana pustošenja vojne

Praznik zedinjenja

Dne 1. decembra, na praznik zedinjenja, so se vršile po vsej državi službe božje, ki so združile ves narod v goreči molitvi za kralja in domovino. Svečane proslave zedinjenja je uporabil knez namestnik Pavle in je naslovil na narod po radiu bodrilne besede v težkih ter resnih časih, ki dajejo najtrdnjše upanje in zagotovilo, da bo naša država obvarovana pustošenja vojne in njenih še težjih posledic.

Bodrilne besede Nj. Vis. kneza namestnika Pavla

V tem svečanem trenutku, ko vsi Jugoslavlani, duhovno zedinjeni in čvrsto povezani v svoji dragi domovini, dostojanstveno proslavljajo 1. december leta 1918, dan svojega zedinjenja, pošiljam svoj pozdrav vsem Srbom, Hrvatim in Slovincem v globoki veri v srečno bodočnost naše kraljevine.

Današnja proslava dneva zedinjenja pada v resne in težke čase. Večina sveta je v oboroženem sporu in vojna besni na mnogih straneh. Treba je ohraniti vso resnost in hladnokrvnost, da bi se obvarovalo državo od vojne požara. Naša država vodi miroljubno politiko in želi prijateljstva ter sodelovanja z vsemi svojimi sosedi, ki spoštujejo njeno nedotakljivost in njeno neodvisnost.

Naša država ni ustvarjena za zeleno mizo. Naša država je rezultat brezmejnih žrtev in naporov celih pokolenj. Njeni temelji počivajo na kosteh njenih najboljših sinov, ki so s svojo krvjo odkupili pravico do življenja, svobode in neodvisnosti. Cele generacije od očeta do sina so nosile luč narodne svobode, dokler ni prišlo do ustvaritve te velike narodne zamisli. Naši ljudje so čvrsto povezani s to zemljo, ker vedo, s kolikimi žrtvami so si pridobili pravico, da živijo in gospodarijo z njo.

Naša država je kljub svoji nevtralnosti v tem sporu izpostavljena mnogim težavam, ki izvirajo iz zunanjih dogodkov. Za nas je zelo vzpodbuden prizor, da v takih trenutkih vidimo ves naš narod zedinjen okoli svojega kralja, kako mirno in dostojanstveno prenaša vse neizbežne žrtve.

Izkoristim naj to priliko, da izrazim svoje veliko priznanje vsem Jugoslovancem zaradi velike narodne zavesti, ki jo kažejo v sedanjih resnih trenutkih. To nam vsem vliva vero, da

bo naša država s obrodila vse težave, s katerimi se mora boriti, in da bo obvarovana pustošenja vojne in njenih še težjih posledic.

Življenjska sila našega naroda, ki se sedaj manifestira, nam daje nove dokaze, da moremo z zaupanjem gledati v svojo bodočnost. To državo varujejo rodovi, ki so vredni svojih velikih prednikov. Zaradi tega se moremo mirno posvetiti svojemu vsakdanjemu delu, zavečajoč se svoje moči in svoje pravice.

Živel kralj!

Živela Jugoslavija!

Bog, ohrani in obvaruj našo državo!

Ljubo doma, kdor ga ima: tako pravi znani slovenski pregovor. Lastni dom je za posameznega človeka velikega pomena ne samo kot stanovišče, marveč predvsem kot pozorišče, kjer se more nemoteno vršiti njegovo življenjsko delo ter izživljati njegova osebna in družinska svoboda. Težko človeku, ki ga vse življenje tuja vrata tolčejo po petah! Kar je lastni dom in domačija za poedinca in za družino, to je lastna država za veliko narodno družino. Narod brez lastne narodne države je kakor brezdomec v velikem društvu narodov. Ima sicer zemljo, na kateri biva in katera ga hrani, toda na tej zemlji ni sam gospodar. Vključen v življenjski prostor večjih narodov, jim mora služiti ter jim pomagati kot sredstvo za doseg njihovih življenjskih ciljev. V širšem svetu je nepoznan. Na veliki medna-

rodni pozornici diplomatskih borb in vojnih podvzetij njegovo ime ne šteje. Nemški modroslovec Hegel je pravilno izpovedal: »V svetovni zgodovini veljajo in štejejo samo tisti narodi, ki imajo lastne države.«

Naš narod se je pojavil v zgodovini z lastno državo. Imel je svoje narodne kneze in svoje lastno državno pravo. Dve sto let je branil to svojo državo zoper sosede, ki so ogrožali njen obstoj in njeno neodvisnost. Proti ogromni tuji premoči je končno propadel. Izgubil je svojo politično samostojnost. Zapadel je politični podrejenosti in gospodarski sluznosti. Ni pa izginil iz vrst narodov, ker ni zapravlil svoje narodne duše. V podzavesti je ta duša vedno hranila stare ideale, ki so v važnejših razdobjih zgodovine oživel v zavesti voditeljskih oseb. Zlasti v preteklem stoletju je ta zavest

večkrat buknila na dan kot težnja in zahteva po politični in gospodarski svobodi slovenskega ljudstva. Od leta 1848. je program Zedinjene Slovenije, ki se ni dal več pokopati, v jedru vseboval zahtevo slovenske samoupravnosti in politične neodvisnosti na lastnem narodnem ozemlju. Ta ideja se je med svetovno vojno v majniški resoluciji leta 1917. izoblikovala v zahtevo vsega naroda po zedinjenju Slovencev s Hrvati in Srbi v lastno državno edinico. Pred 22 leti — 1. decembra 1918 — se je ta želja in zahteva uresničila z ustanovitvijo Jugoslavije kot narodne države Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Naša jugoslovanska država je naš skupni jugoslovanski dom. Leta so bila potrebna, preden se je ta dom uredil v zadovoljstvo vseh treh bratov. Ne gre valiti krivdo samo

na enega brata, češ da je hotel biti preoblasten v tem skupnem domu ter si lastiti neupravičene predprave. Tudi drugi in tretji brat nista brez krivde. Liberalizem na hrvatski in slovenski strani je bolj gledal na strankarsko korist, kot pa na pravice lastnega naroda in na dobrobit skupnosti. Šele lansko leto je zinagalo tisto načelo, za katero se je vedno zavzemala stranka našega ljudstva: načelo resnične samouprave in avtonomije. Država je sedaj v stanju preurejanja. Hrvatska banovina je že organizirana, sledila bo organizacija Slovenije in ureditev ostalega dela države, ko bodo zunanje politične razmere to dopuščale. Ideja narodnega sporazuma, ki priznava poleg srbske tudi hrvatsko in slovensko narodno samobitnost in hoče vsakemu dati svoje, se je že doslej izkazala kot odlično državotvorno. Med hrvatskim kmečkim ljudstvom se je državna zavest in prepričanje o prepotrebni vzajemnosti in ozki interesni povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev zelo ojačala.

Naša država je nočna na znotraj in uživa tudi v zunanjem svetu, zlasti pri sosedih,

ugled močne države. In to v sedanjih mednarodnih prilikah jako mnogo pomeni. Prav ta ugled nam je omogočil, da smo s samozavestno in modro politiko ohranili mir naši državi. Vsem državam se to ni posrečilo. Nekatere so proti lastni volji bile potegnjene v vojni vrtnec. Druge danes ne vedo, ali ne bodo jutri prišle iz stanja nevtralnosti v položaj nevojškovanja, pojutrišnjem pa že stopile v krvavo vojno. Mi imamo trdno zaupanje, da bomo tudi v bodoče ostali izven krvavega meteža. V to svrhu moramo ostati močni, in to v gmotnem in duhovnem oziru. Duh ljubezni in požrtvovalnosti mora vladati med nami. Čim večja bo naša ljubezen do skupne države ter ljubezen med jugoslovanskimi brati, ki so njeni državljani, tem večja bo tudi naša pripravljenost, da žrtvujemo vse, kar je potrebno, in tudi sebe za obrambo naše države in njenih meja. Hrvatski ban dr. Šubašić je nedavno na svojem obisku v hrvatskem, nam sosednem Zagorju lepo poudaril, da so Hrvati pripravljeni s svojimi telesi braniti kakor Hrvatsko, tako tudi vso Jugoslavijo, katera

bo prav tako bramba Hrvatske. Hrvatje stojijo na straži države pri Bitolju, Bitoljčani pa na severu hrvatskega ozemlja.

Preteklo nedeljo se je po vsej državi svečano obhajala 22 letnica naše države. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da se ta obletnica še ni nikdar obhajala s tako iskrenostjo in prisrčnostjo, kakor letos. V vse sloje in kroge ljudstva je proniknilo prepričanje o nenadomestljivi vrednosti naše države, ki je poglavitna zasloba narodnega obstoja Slovencev in Hrvatov prav tako kakor Srbov. Če je bil kdo med nami, ki ni bil popolnoma preverjen o tem, se je spreobrnil ob pogledu v svet, ki ga je poučil o tem, kaj pomeni izgubljena svoboda. Zatočišče naše svobode je naša skupna jugoslovanska država. V lastnem domu si svoboden, tamkaj najdeš srečo in zadovoljstvo, kolikor se sploh da v sedanjih težkih razmerah v svetu oboje doseči. V nedeljo smo molili za našo državo, za njenega mladega kralja in za tiste, ki vladajo v njegovem imenu. Tudi v bodoče bo kipela iz naših rododoljubnih src vroča molitev proti nebesom: Bog, ohrani in varuj našo državo!

Hude borbe v Albaniji in na morju

Albanska bojišča

Tretja italijanska obrambna črta

Italijani imajo v Grčiji zbranih pol milijona moč v dveh armadah. Armadi stalno ojačujejo z novimi silami, ki prihajajo preko Otrantske ožine pa tudi s severa po Jadranu v albanska pristanišča. Iz skoro dnevnega dovažanja svežih čet se da sklepati, da utrjujejo Italijani z vso naglico svojo tretjo in zadnjo obrambno črto vzdolž reke Škumbe. Grki računajo z italijansko premočjo, kar se tiče števila vojaštva in tehničnih pripomočkov. Ravno radi tega pa so zastavili vse svoje moči, da so onemogočili v zadnjem tednu italijanska napadalna kretanja, katera bi naj bila zadržala pohod Grkov v notranjost Albanije.

Padec Podgradca

Po hudih bojih na nož so zavzele grške čete na severu ob Ohridskem jezeru zelo močno gorško trdnjavo Podgradec. Okrog tega mesta je bila vrsta italijanskih modernih gorskih utrd, topniških postojank in rovov, ki segajo preko 1500 metrov. Grkom so povzročale velike preglavice številna italijanska strojniška gnezda, ki so bila pogosto posajena in so jim bili Grki kos z neprestanimi bajonetnimi napadi.

Osrednji frontni del

Na osrednjem frontnem odseku so napredovali Grki z zavzetjem važnega cestnega križišča Premeti ob reki Vojuši v smeri proti pristanišču Valona.

Južno-zapadno bojišče

V južno-zapadnem odseku ob jadranski obali so Grki, ki prodirajo v smeri proti Argirokastru (važnem vojaškem in letalskem oporišču s 13.200 prebivalci), naleteli na odpor italijanskih oddelkov, ki so bili na novo poslani na bojišče, da ojačijo tam italijansko vojsko. Poveljnik italijanske vojske v Albaniji general Ubaldo Soddu je prejel nalog, da brani mesto Argirokastro za vsako ceno. Mesto je bilo po grških poročilih že 28. novembra v območju napadov prodirajočih grških čet.

Albanski uporniki na delu

Velika italijanska ojačenja prihajajo nepretrgoma v Albanijo. Na stotine letal je že priletelo iz Italije. Štirinajst prevozov italijanskih čet je prišlo v pristanišče Drač v teku minulega tedna. Te prevoze ščiti znana letalska skupina »Desperata«. Albanski uporniki napadajo italijanske čete med Korico in Elbasanom. Begunci in vojni ujetniki pripovedujejo, da se Albanci v skupinah po šest skrivajo v gozdovih ter patrolirajo ob cestah. Z višin, ki so že vse v snegu, napadajo italijanske vojske. Albanske upornike vodi 40 letni major

Ali Mehmed, ki je po odstranitvi kralja Zoga odšel v tujino. Ali Mehmed je prišel nedavno v Albanijo z letalom ter iz njega odskočil s padalom. S seboj je prinesel večjo vsoto denarja ter je v kratkem času uspel, da pridobi poglavarje plemen na svojo stran.

Pomorska bitka

Italijansko poročilo

Italijansko vrhovno poveljstvo je sporočilo, da je prišlo 27. novembra popoldne južno od italijanskega otoka Sardinija do spopada med skupino italijanskih in angleških pomorskih sil. Pri tem sta bili poškodovani dve angleški križarki, dočim je italijansko križarko »Fiume« zadela sovražna granata, ki pa ni eksplodirala. Hudo poškodovan je bil en italijanski rušilec. Nato se je angleško brodovje oddaljilo, a so ga dohitela italijanska letala 200 km južno od Sardinije. Bombe so zadele neko angleško matično ladjo za letala, eno oklopnico in eno križarko. Vse tri so bile poškodovane, na oklopnici je izbruhnil požar.

Angleško poročilo o isti bitki

V bojih med angleškimi in italijanskimi pomorskimi edinicami v Sredozemskem morju 27. novembra popoldne so bile poškodovane tri italijanske križarke, dva rušilca in ena velika oklopnjača. Od angleških ladij je bil zadet in neznatno poškodovan en rušilec.

Ludovik Puš:

»Delajmo, dokler je dan...!«

Zgodovina slovenskega naroda — kar je skoraj isto kot zgodovina slovenskega kmeta — nam na mnogih straneh nazorno pripoveduje, kako so šli zelo važni, odločilni dogodki v zgodovini, ki so globoko posegali v obstoj in razvoj našega kmečkega ljudstva, tako rekoč mimo kmeta. Hočem reči: odigrali so se brez odločilnega sodelovanja kmečkega stanu, večkrat celo brez njegove vednosti in zato največkrat proti njegovim koristim. Kadar je pa naš kmet posegel v tok dogodkov, n. pr. v času kmečkih puntov, se je njegov poseg končal žalostno in zanj usodno, ker za nastop v trdem javnem življenju nikoli ni bil zadosti pripravljen in organiziran.

Iz davnih minulih dni je znano, da se je naš kmet za to ali ono vprašanje javnega življenja na zunaj že še nekako pripravil in organiziral; toda vedno je bilo premalo notranje, idejne, duhovne enotnosti, ki je za doseganje skupnih ciljev potrebna vsaj toliko, kolikor

vnanja priprava. Nasprotniki slovenskega kmeta so vedno tudi računali na to notranjo, miselno neslogo in so jo pridno izkoriščali v svoj prid in v škodo kmečkemu stanu.

Naše kmečko ljudstvo svojo zgodovino žal mnogo premalo pozna. Zato se iz nje ni veliko naučilo za sedanjost in bodočnost in zanj velja znamenita rečenica, da je »zgodovina učiteljica za življenje«. Napake, ki je radi njih toliko trpel v minulih časih, je ponavljal tudi v novejši dobi; nevarno je, da bi zavoljo istih napak tudi v sedanjih dneh ne zamudil važnih dogodkov, ker bi nanje ne bil vsestransko zadosti pripravljen.

Vsi čutimo, da se svet prenavlja. Govorijo o novem redu v življenju narodov, stanov in posameznikov. Stara, do sedaj veljavna zgradba človeške družbe se podira, tok časa se v naših dneh usodno lomi, dosedanji vek se končuje in začetni bo treba novega. Kakšen bo novi čas? In kakšno bo v njem stališče naše

ga kmečkega človeka? Kako bo s kmečkimi domačijami, kaj z družinami, kaj z otroki?

To so usodna vprašanja, od katerih pravilne ali nepravilne rešitve bo odvisno bodisi novo, boljše življenje naših kmečkih družin in domačij, ali pa njihovo nazadovanje in propast. Zdi se, da se sedanja doba upravičeno lahko primerja z največjimi dogodki v naši zgodovini. Nekoč je kmečki stan stal pri oblikovanju novih razdobij ob strani in je tudi vedno slabo odrezal. Ali naj se danes ponovi isto?

Kdor prisluhne utripu življenja ter dejanja in nehanja v naših vaseh, ima občutek, da se slovenski kmečki človek v nekakšni otopelosti predaja negotovi bodočnosti. »Kakor bo, pa bo! Saj ne moremo mi nič spremeniti in nič narediti.« Živi nekako od danes do jutri; kako bo pojutrišnjem, se bo pa jutri videlo. Rahlo gospodarsko olajšanje prejšnjih kritičnih let vpliva — se zdi — kakor mamilo, ki človeka

prijetno uspava. Pred vojno jih je strah, o drugem pa bolj malo razmišljajo. Če pa razmišljajo, je toliko misli, kolikor glav. Vojna je res krvava šiba božja, ki nas je Bog varuj — ali mogoče je, da našega kmeta doleti še kaj hujšega. Koliko je naše kmečko ljudstvo kot stan, ki ohranja narod in državo, pripravljeno, da samo v strnjenih vrstah stopi na plan in brani svoje svetinje ter odločilno poseže v oblikovanje novega časa? Ali ne kažejo znamenja, da se utegne spet zgoditi tako, kakor v zgodovini: drugi bodo odločali in odločili, kmet bo pa pripognil hrbet in se vdal »v usodo«?

Ne, ni tako! V slovenskem kmetu je v zadnjih letih močno zrastle stanovska zavest; v njem se je začel v težkih dneh komaj minule gospodarske in socialne stiske buditi smisel za skupen nastop. Saj so nam v spominu veliki in sijajni tabori njegove stanovske organizacije Kmečke zveze, kjer je iz ust svojih zastopnikov jasno in glasno pred vso javnostjo izpovedal, da je stare kmečke nesloge in otopenosti konec. Kmečki stan je podčrtal svoja načela, po katerih se bo boril za svojo »staro pravdo«, ki je vedno nova, pa naglasil tudi neomajno voljo, da hoče v javnem življenju imeti svojo tehtno besedo, kadar bo

šlo za njegove stanovske koristi, ki so hkrati tudi koristi naroda in domovine.

Toda na eno stvar bi naši kmečki ljudje ne smeli nikoli pozabiti: da ta enotna volja, ki vse premore, ne sme biti močna samo kadar čutiš nad seboj valptov bič, ampak tudi v boljših dneh. Pred leti je slovenski kmet še živo čutil bolečine od udarcev, ki so mu jih prizadejali nasilniki. Zato je bil odločen in je pokazal neomajno voljo po skupnem nastopu v svoji organizaciji. Čim bolj pa udarci ponehajo skeleti, bolj kopni volja po stanovski skupnosti in žrtvi zanjo. Ali ni na mestu danes ta dan velika beseda: »Delajte, dokler je dan; pride noč, ko ne boste mogli...« Ali je spet treba, da bo slovenskega kmeta vzdramil bič, ki bo zapel po njegovem hrbtu?

Bodočnost je negotova za tiste, ki se slepo vdajajo v »usodo« in ki podnevi ne storijo, da bodo varni ponoči. Stan, ki se zaveda svojega poslanstva za narod in skupno domovino in ne drži rok križem, tudi če ni tepen, ampak se resno pripravlja, da si bo svojo bodočnost skoval sam in po svoje, ni treba, da bi se bodočnosti bal! Ljudje kmečke krvi in srca: vkup v močno vrsto, če hočete imeti novi čas tak, kakršnega želite! Žrtve ne bodo zaman, čeprav se vam trenutno zdi, da so. Delajmo, dokler je čas!

Po Jugoslaviji

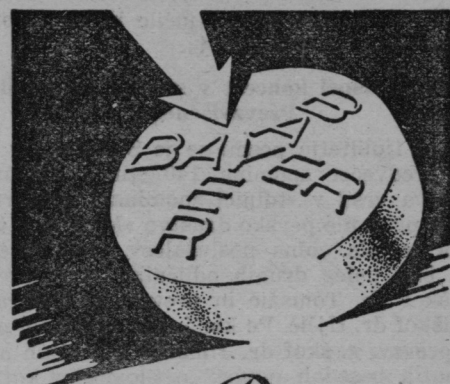
»Nova doba«, JNSarsko celjsko glasilo, izpričuje svoje krščanstvo s trdovratnim nastopanjem zoper katoliške misijone. Stara, dobro preizkušena resnica je, da liberalci nič ne daruje za misijone, saj je njegov žep vedno zaprt za kak dar v svrhe katoliške dobrodelnosti. Liberalna protikrščanska zagrizenost pa s tem ni zadovoljena. Za misijone ne bi smel sploh nihče nič darovati, potem bodo misijoni onemogočeni. In to bi bilo našim laži-svobodoumnim kristjanom najbolj prav. O priliki letošnje misijske nedelje smo zabeležili, kako je »Nova doba« nastopila zoper nabiranje darov za misijone. Ker smatra »Nova doba« za potrebno, da svoje »krščansko« prepričanje večkrat manifestira z napadi na misijone, je naša časnikarska dolžnost, da take izlive JNSarskega krščanstva tudi ugotovimo. Tako se ta list v zadnji številki pod naslovom »Miloradi za misijone« obreguje ob sarajevski »Katoliški tjednik«, ki priporoča jezuitski misijon v indijski Bengaliji, kjer zelo uspešno delujejo, kakor znano, slovenski misijonarji, ter poziva katoličane v naši državi, zlasti Hrvate, da zberejo čim več denarja za misijone. V prilog svojega odklonilnega stališča se »Nova doba«

sklicuje na svojo najvišjo avtoriteto, na »Sokolski glasnik«. Če je hotel »Sokolski glasnik« z odklonitvijo podpore katoliškim misijonom dati izraza svojemu stališču do krščanstva, bi

Proslave ob 140. obletnici rojstva škola Antona Martina Slomškega, združene z občnim zborom Prosvetne zveze

Dne 26. novembra je poteklo 140 let, odkar se je na Slomu pri Ponikvi ob južni železnici rodil Anton Martin Slomšek. On je dal vsebino organizacijam katoliških Slovencev. Zato so mariborske katoliške organizacije počastile spomin 140 letnice njegovega rojstva v znamenju globoke hvaležnosti do moža, ki je in še daje smernice našemu narodnemu, prosvetnemu in kulturnemu delovanju.

Skrbite, da ne bo hiše v vaši vasi, katera ne bi imela »Slovenskega gospodarja«!

Da je

ASPIRIN
originalen

zajamčuje vtisnjeni »Bayer«-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Oglas reg. pod št. br. 7257 od 23. marta 1940.

si lahko prihranil papir, ki se vedno bolj podražuje; saj je to njegovo stališče splošno znano. Svetovati pa bi mu bilo, da se poda na tisto področje, ki mu je bolj domače, da bi nam namreč nekaj več napisal o framesonstvu.

S padalom obiskuje bolnike. Znano je, da je skakanje s padali v Rusiji tako razširjeno, da ga nekateri smatrajo za narodni ruski šport. Pri vsem tem pa je vendarle verjetno, da se padalo prav malo ali pa sploh ne uporablja kot običajno prometno sredstvo. Tega najmodernejšega, a vendar malo neobičajnega prometnega sredstva se mora posluževati neki kirurg iz Odese ob Črnem morju. Njegovi bolniki so čisto jako oddaljeni od njegovega bivališča v osamljenih vaseh v prostrani stepi, ki niso zvezane z ostalim svetom s prometnimi zvezami, včasih pa stanujejo tudi kar v posameznih kočah. Da bi prišel do njih, uporablja ta kirurg letalo in padalo. S svojega zdravniško torbo in ročno lekarno skače iz

Junak divjine

Ameriški roman

21

Roger je uvidel, da Marije ne more preplašiti. Kot ljubimec je za vedno izgubil igro. Po glavi so se mu divje podile razne misli. Kako se naj reši in ukroti Marijo?

Marija je nenadoma slišala odmev korakov. Banditi so se vrnili. Divje so se zakrohotali, ko so zagledali Marijo s samokresom in Rogerja z dvignjenimi rokami.

»Roger, kaj je?« je smešljaje vprašal Nard. »Neprijeten položaj, kajne? Hm, hm! Ptička je nekoliko huda.«

Lopov se je pri tem sklonil in naglo skočil k Mariji. Deklica je zavpila. Nard jo je trdo prijel okrog pasu. Ko je Marija čutila, da jo Nard dviga, je sprožila. Ni zadela, ker ji je Nard spodbil roko navzgor.

Marija je bila brez orožja sredi banditov, ki so se še vedno režali. Smeh je veljal Rogerju, ki je spustil roke in divje gledal Marijo.

»O gotovih stvareh se bova še pomenila, gospodična Marija!« je jezno zasikal. »O, še krotka boš postala, toda takrat bo prepozno!«

Nard je premeril Aspleta. Ta je vrnil pogled. Mirno je zrl v Nardove oči, pri tem pa stiskal ročaj samokresa.

»Kaj se bo zgodilo z dekletom?« je vprašal Nard.

»To je moja stvar!« je odgovoril Roger.

Nard je pogledal Marijo. Njegov obraz je imel divji izraz.

»Ali ste vi ubili Anito, mojo prijateljico?« je zlovesče vprašal.

Prekrižal je roke na prsih, za njim so v polkrogu stali banditi. Prizor je dajal videz sodne razprave.

Marija je stala vzravnan pred debelim drevesom. Bila je blede, toda mirna. Nikdar ni bila lepša ko zdaj — v smrtni nevarnosti. Ko je pogledala Narda, je vzdrltela. To so bile oči zakrinkanega tujca, ki ga je bila srečala. Ni odgovorila.

Asplet, ki je brez prikrivanja polnil svoj veliki samokres, se ji je komaj vidno bližal.

»Ali boste odgovorili?« je zavpil Nard. »Ali pa vam naj jaz razvežem jezik?«

»Jaz nisem streljala,« je zdaj odgovorila Marija. »Tisto dekle, o katerem vi govorite, je streljalo name.«

»To je laž! Sicer pa je vseeno. Vi ste ubili Anito in konec!«

Marija se je še bolj vzravnanla.

»Jaz je nisem ubila. Sicer pa je smrt zaslužila.«

molitve dijaštva so zaključile himne »Povsod Boga« in »Kristus Kralj«.

Lepo uspel koncert v stolnici in besede Prezvzišenega

Kot ljubitelju pesmi se je Slomšek v čast na predvečer spomina 140 letnice njegovega rojstva vršil v stolnici spominski koncert, ki ga je priredilo pevsko društvo »Maribor«. Stolnica je bila polna poslušalcev, med katerimi sta bila poleg drugih odličnikov tudi prevzv. g. škof dr. Tomažič in prevzv. g. beograjski nadškof dr. Ujčič. Po končanem ubranem petju je prevzv. g. škof dr. Tomažič v kratkih in jedrnatih besedah govoril o Slomšku kot duhovniku, prosvetitelju in narodnemu buditelju. S prevzv. g. škofom je potem vsa cerkev molila molitev za blagor domovine in molitev za beatifikacijo Slomškega.

Zastopniki prosvetnih društev na Slomškovem grobu

Na dan spomina 140 letnice rojstva škofa Slomškega so se na Slomškovem grobu zbrali zastopniki prosvetnih društev, včlanjenih v mariborski Prosvetni zvezi. Predsednik Prosvetne zveze g. dr. Josip Hohnjec, rektor visoke bogoslovne šole v Mariboru, je imel najprej kratek nagovor, nakar je v imenu Prosvetne zveze položil na Slomškov grob lep lovorjev venec. V imenu Slomškove družine se je za počastitev zahvalil g. kanonik dr. Mirt, nakar so vsi prisotni molili molitev za Slomškovo beatifikacijo.

Zaključek proslav občni zbor Prosvetne zveze

Po počastitvi in molitvi na Slomškovem grobu se je v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 začel občni zbor Prosvetne zveze. Vodil ga je predsednik dr. Josip Hohnjec, ki je uvodoma pozdravil zastopnika g. škofa prelata g. dr. Cukalo, mariborskega župana dr. A. Juvana, okrajna glavarja dr. Šiško in Eileca ter druge odličnike. Predlagal je vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in brzojavni pozdrav prosvetnemu ministru dr. Antonu Korošcu. Po sprejetju brzojavk je občni zbor pozdravil v imenu prevzv. g. škofa prelata dr. Cukala, v imenu mesta Maribora župana dr. A. Juvana, v imenu ljubljanske Prosvetne zveze pa ravnatelj Vinko Zor.

Za pozdravi je sledil globok, Slomšku in njegovi bogati misli posvečen govor predsednika g. dr. Josipa Hohnjeca, katerega glavne misli smo priobčili že v zadnji številki »Slov. gospodarja«.

Izklesanemu predsednikovemu govoru so sledila poročila o društvenem delovanju v preteklem poslovnem letu. Številke so pokazale,

Predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec, rektor Bogoslovne visoke šole v Mariboru

kako je Prosvetna zveza vsestransko delovala, zato so pa bila tudi poročila vzeta na znanje z

velikim odobravanjem. Uspešno delo je prišlo do izraza v volitvah, pri katerih je bil soglasno izvoljen dosedanji odbor s predsednikom dr. Josipom Hohnjecem na čelu. Njemu stoje ob strani kot odborniki sledeči gospodje: dr. Jeraj, dr. Sušnik, dr. Meško, Stabej, Richter, Malešič, Sekolec, Geratič, Klasinc, Zafošnik, Hrastelj, Tovornik, Munda, Bejek, Kotnik in Mastinšek. Pregledniki so gospodje: dr. Jože Mirt, prof. Živortnik in ravnatelj Janez Gašparič. Razsodišče tvorijo gospodje: dr. Juvan, dr. Leskovar, dr. Schaubach, dr. Aleksič.

Pred zaključkom se je sklenilo, da za narodne potrebe vsi člani včlanjenih društev darujejo letno 1 din in da se dela za treznost našega ljudstva. Sprejet je bil tudi sklep, da naj vsako društvo priredi domovinski dan. — Pri slučajnostih je govoril še vadniški učitelj g. Kotnik, ki je v lepih besedah raztolmačil potrebo in namen zadruga »Slomškov dom«. Kako bi se naj podpora za ta dom, namenjen učiteljskemu naraščanju, res praktično izvedla, je pa navzočim obrazložil g. župnik Gril iz Šoštanja, ki je postavil za zgled lastno faro.

Z željo, da bi nad našimi prosvetnimi organizacijami plaval duh Slomškegov, je predsednik g. rektor dr. Josip Hohnjec zaključil lepo uspeli občni zbor.

Novice iz domačih krajev

O. Valerijan Landergott 70 letnik. 28. novembra je obhajal v krogu samostanske družine pri popolnem zdravju ter mladeniški duševni živahnosti in čistosti 70 letnico g. o. Valerijan Landergott, župnik frančiškanske župnije v Mariboru ter konzistorialni svetnik. Jubilar se je rodil 28. novembra 1870 pri Sv. Trojici v Slov. goricah. V frančiškanski red je stopil s 16. letom, in sicer v tirolsko provincijo. Preoblečen je bil 25. avgusta 1886, eno leto pozneje je položil zaobljubo. O. Valerijan je že 54 let frančiškan. Mašniško posvečenje je prejel 28. decembra 1893. Pretežni del neumornega delovanja kot dušni pastir je posvetil Mariboru. Dolgo let je vršil službo mestnega kaplana in kateheta. Jubilar je bil desna roka graditelja veličastne bazilike Matere milosti, že rajnega o. Kalista Herica, od katerega je prevzel težavno posle župnika frančiškanske župnije. Kot župnik je posvetil vse svoje moči lepoti in skrb mu izročene hiše božje, katero je že prenovil, in oskrbel župniji na Pobrežju krasno pokopališče, ki je v okras in ponos vsemu mestu. Desetletja že vodi jubilar cerkveno petje svoje župnije in vrši službo organizatorja. Povr. pa je še dnevno z vso požrtvovalnostjo na delu v spovednici, na prižnici, pri ol-

tarju in v pisarni. Blagi o. Valerijan se veseli v vsem mestu in daleč po Slovenskem obče priljubljenosti, spoštovanja ter ljubezni kot vsestransko zgleden, delaven in obenem na navižen ter skromen dušni pastir. O. Valerijanu želi »Slov. gospodar« k 70 letnici, naj ga ljubi Bog in Marija milosti ohraniti Mariboru in Sloveniji še mnoga leta tako krepkega in čilega kakor je pri 70 letih, katerih mu ne bi nikdo prisodil!

Srebrni jubilej pri obhajilni mizi. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je te dni obhajala srebrno poroko znana in spoštovana zakonska dvojica g. dr. Ludovik Kramberger in njegova žena Elizabeta. Slovesni jubilej se je pričel tiho in skromno s prejemom sv. zakramentov skupno s svojimi šestimi otroki, ki so najlepši božji dar k 25 letnici poroke. Otroke je molitev in duh staršev ohranil dobre in nepokvarjene. Družina dr. Krambergerja je krasen primer vzornega srečnega družinskega življenja in se njen poglavar g. dr. Kramberger veseli z ženo in otroci vred obče priljubljenosti v širnih Slov. goricah. Gospod doktor je kot zdravnik vedno pripravljen hiteti po blatnih cestah bolnikom na pomoč, pa tudi popotniki in reveži ga poznajo kot neizčrpen

V njenih očeh je žarel ponos. Spomin na deda ji je vtil moč in neustrašenost.

»To je dovolj!« je mrzlo dejal Nard. »Tudi vi ne boste ušli smrti!«

Nato se je obrnil k Aspletu in nadaljeval:

»Roger, dekle je moje! Jaz sam bom razpolagal z njim.«

Roger ga je debelo pogledal.

»O tem ni govora, Nard. Pojdi domov s tovariši. Jaz vam bom izplačal štiri tisoč dolarjev in basta! Niti besedice več o stvari!«

Banditi so začeli mrmrati, Nard pa je jezno zavpil:

»Roger Asplet, pusti to čvekanje!«

»Pojdi, potem ti ga ne bo treba poslušati!«

»Brez dekleta ne bomo šli! Če ga ne daš, ti ga bomo iztrgali.«

Pri tem je potegnil izza pasu samokres. Tovariši so mu sledili. Toda niso poznali Aspleta, ki je bil v trenutkih nevarnosti mrzel ko led. Hladnokrvno je pomeril in ko se je dim razkasil, so lopovi zagledali Narda na tleh s prestreljeno glavo.

Dogodek je povzročil tako osuplost, da ni nobenemu banditu prišlo na misel, da bi vrnil Aspletov strel. Še preden so se zavedli, je naneril Asplet samokres proti njim in zavpil:

»Proč s samokresi! Sem k meni jih zmečite! Vsi — takoj! Do tri bom štel, potem pa streljal!«

Vsi lopovi so bili do zob oboroženi, vendar so ubogali. Bili so neodločni Mehikanci, ki so vedno streljali na povelje. Ko so odmetali orožje, je Roger dejal:

»Zaenkrat sedite k ognju. Potem pa boste dobili moje ukaze.«

Eden izmed banditov je vprašal, ali bi smeli pokopati Narda.

»Jutri!« je hladno odvrnil Asplet.

Potem se je obrnil k Mariji, ki je razvoj dogodkov opazovala z grozo.

»Nisem hotel, da bi prišli v roke banditom,« je dejal.

»Zdaj lahko vidite, da vas jaz ne samo hočem, ampak tudi morem zaščititi.«

»Jaz pa hočem, da me izpustite!« je odločno rekla Marija.

Roger se je glasno zasmel in stopil k nji. Prijel jo je za brado, ji dvignil glavo in jo prisilil, da mu je gledala v oči.

»Marija, ti si imela priliko, da bi kot moja žena šla v Rajski dol. Toda ti si to priliko zamudila,« je dejal porogljivo.

Marija je hlastno odgovorila:

letala s padalom ter na ta način obiskuje svoje bolnike. Doslej je ta hrabri zdravnik nad dvestokrat na ta način obiskal svoje bolnike.

Svetovni rekord ruskega letalca Roščina. Pred nedavnim je dosegel ruski letalec Roščin nov svetovni rekord v višinskem poletu. Z aeroplanom »USSR 70« se je dvignil 8.300 metrov visoko. Iz njegovih izjav, ki jih je dal za stopnikom sovjetskega časopisja, je razvidno, da je bil balon posebno prirejen za ta višinski polet. Izdelan je bil iz nenavadno lahkega materiala, da bi mogel doseči kar največjo višino, tako je na priliko gondola, v kateri se je nahajal letalec, tehtala vsega samo 8 kilogramov. Takoj po dvigu je Roščin odvrnil vso obte-

vir dobrih del, usmiljenja in pomoči. Jubilatoma želimo, da bi s svojimi že preskrbljenimi otroci, ki vsi sodelujejo v katoliških organizacijah, božja previdnost, kateri se vedno prepuščata, še v sreči naklonila čas zlate poroke!

Predstojništvo minoritskega samostana v Ptuj. Na pokrajinskem kapitulju v Splitu je bilo postavljeno za ptujski minoritski samostan naslednje predstojništvo: p. Mirko Godina, gvardijan; p. Konstantin Ocepek, predstojnik na Ptujski gori; p. Danijel Tomšič, predstojnik v Št. Vidu; p. Karel Jelušič, ravnatelj semenišča v Ptuj.

V gramoznici utonil. 66 letni hišni posestnik Simon Žumer iz Stražgojnice je bil na obisku pri sorodnikih na Pobrežju pri Mariboru. Ko se je vračal domov, je pri stražunskem gozdu pri gramoznici, ki leži tik gozda, spodrsnil in padel v 10 m globoko jamo, v kateri je bilo za 2 m vode. Starček se radi posledic padca ni mogel rešiti iz jame in je našel v vodi smrt. Mrtvega so dobili nabiralci suhljadi in obvestili o tem oblasti.

Smrt radi božjastnega napada. 19 letnega sovozača Ivana Vincetiča, ki je bil na hrani pri Anderluhu na Teznem pri Mariboru, so našli v delavnici mrtvega. Ugotovljeno je po peni in stisnjenih pesteh, da je umrl med božjastnim napadom.

Huda nesreča doletela viničarja. V Svečini je povozil težek tovorni avtomobil 46 letnega viničarja Andreja Zamzeta. Ponesrečenega so prepeljali z istim vozilom v mariborsko bolnišnico z zlomljeno desno nogo in z notranjimi poškodbami.

Otrok umrl radi opeklin. Dveletni posestnikov sinček Franček Ožinger iz Hrastovca pri Sv. Lenartu v Slov. goricah se je polil z vrelo vodo, katero je prevrnil po sebi s štedilnika. Otroček je umrl radi opeklin.

Svet se pogreza radi preobilnega dežja. Iz Vurberga poročajo: Na posestvu Matije Kunstelc v Krševinah se je pogreznil precejšen kos hribovitega zemlja, oziroma mlad sadovnjak in del njive ter zdrknil proti spodaj deročemu potoku, ki ga je popolnoma zajezil s štiri gozdnatega drevja. Voda si sedaj išče nove poti. Pronica pod zemljo in že na treh mestih priteka na svetlo. Ker nima potok sedaj pravega odtoka, se je bati novih nesreč. Omenjeni plaz je z močnimi razpokami prizadel tudi sosednja posestva. Škode je že par tisoč. Ljudje hodijo ogledovat to nenavadno stvar.

Huda nesreča pri gradnji poslopja. Osrednji urad za zavarovanje delavcev gradi v Celju v Vodnikovi ulici uradno poslopje. Dne 30. novembra se je vsula zemlja v globokem jarku pri kopanju temeljev na 37 letnega Kar-

DR. MED. POPOVIČ NIKO
ordinira od 8 do 12
PTUJ, LJUTOMERSKA CESTA 7

la Oblišarja iz Škal pri Velenju in na 39 letnega Janeza Pirca s Planine pri Sevnici. Oblišarja so odkopali s stisnjenim prsnim košem in z drugimi poškodbami ter je bil prepeljan v bolnišnico. Ko so pa osvobodili Pirca, je bil že mrtev, ker se je zadušil pod zemljo.

Dva hudo poškodovana. Jožef Lipovšek, 44 letni hlapec iz Mozirja, je zašel v Šmartnem ob Paki med dva voza, ki sta ga stisnila in je dobil hude poškodbe. — 34 letni dninar Ivan Plevnik iz Podčetrka je padel in se je nevarno poškodoval na glavi. Oba so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Debela plast zemlje zaprla občinsko pot. Radi ponavljajočega deževja zadnjih dni je v noči na 21. november okoli treh zjutraj zgrmelo okoli tisoč voz mehke in mokre zemlje s posestva posestnika Podvinskega pri Pišecah po strmini navzdol na občinsko cesto ter jo zasulo v vsej svoji širini. Zemlja je odnesla s seboj tudi večja hrastova drevesa, ki so se ustavila nad Kenetovo hišo, ki je v nevarnosti, da se pod težo zemlje in drevja ne zruši. Težko bo odstraniti hraste, ne da bi se poškodovala Kenetova domačija.

Žrtev dela. Gradbeno podjetje Dukič iz Ljubljane je prevzelo dela pri gradnji elektrarne TPD v Rajhenburgu, kjer delo prav lepo napreduje. Pretečeni teden so delavci postavljali oder in nesrečen slučaj je hotel, da je eden izmed delavcev padel z odra 12 m globoko in nepremično obležal. Tovariši so poklicali rudniškega zdravnika, ki je nesrečnega delavca za silo obvezal. Pozneje so ga z avtomobilom odpeljali v bolnišnico v Brežice, kjer mu kljub zdravniški oskrbi niso mogli rešiti življenja. Prepeljali so ga v Rajhenburg, kjer so ga tudi pokopali. Pokojni Vekoslav Zorčič je doma iz Podsrede ter je bil med tovariši in domačini zelo priljubljen in spoštovan.

Nesreča v Globokem, ki bi kmalu zahtevala človeške žrtve. V Globokem pri Brežicah, kjer kopljejo lesni premog, se je pretekli teden zrušila velika množina zemlje tik ob izhodu glavnega rova. Radi tega je bil nemogoč izhod iz rova ter so morali rudarji zlesti na površino po lestvi skozi cev, ki dovaja zrak. V rudniku je zaposlenih mnogo delavcev, ker radi povpraševanja po tem premogu prihajajo vedno nova naročila in komaj zadovoljujejo potrebam naročnikov. Razvoj rudnika se je v poslednjem času močno dvignil. Pred večimi leti se je v rudniku v Globokem delalo le v večjih presledkih in je bilo tam zaposleno le malo

... Nikdar ne pozabim vzeti s seboj na delo dovolj bele kave. Ko se človek pošteno prepoti in utruji, ni boljšega kot nekaj požirkov dobre bele kave.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

rudarjev. Kljub temu, da so cene premogu poskočile skoro za polovico, to je od 8 na 16 din kubični meter, je povpraševanje po premogu vedno večje. Saj se tudi ni čuditi, da ljudje kupujejo ta premog, ko so cene drugim vrstam kuriva mnogo višje.

Šofer tovornega avtomobila zakrivil smrtno nesrečo. V Ljubljani je na Dunajski cesti na križišču z Linhartovo ulico prišlo do smrtno nesreče, ki jo je zakrivil šofer tovornega avtomobila s tem, ker je preostro zavil iz Linhartove ulice na Dunajsko cesto. Šofer je pri svoji nepravilni vožnji zadel v kolesarja, vojnega invalida Martina Potočar, narednika vodnika v pokoju, ki se je po cesti peljal pravilno na desni strani. Avto se je zaletel vanj, zdrobil kolo, nesrečni kolesar Potočar pa je pod kolesi avtomobila našel smrt.

Ekspozitura Prosvetne zveze za Prekmurje. Na občnem zboru Prosvetne zveze v Mariboru 26. novembra je bilo sklenjeno, da se ustanovi za Prekmurje ekspozitura, podružnica Prosvetne zveze. V širši odbor Prosvetne zveze je bil izvoljen iz Prekmurja g. Bejek Janko, župnik pri Sv. Sebeščanu, ki je dobil tudi nalogo, da organizira novo ekspozituro, ki je res potrebna, ker so v Prekmurju posebne potrebe in je daleč od Maribora. Želimo novi ekspozituri veliko uspeha!

Neupravičeni napadi na trgovce. V najtežjih časih se najdejo demagogi, ki iščejo osebne koristi od svojih puhlih fraz in zavajajo raz-

žitev. Balon se je dvignil z bliskovito brzino do 6000 metrov višine. V višini 7000 m je kazal toplomer 29 stopinj pod ničlo. Kljub toplim oblakom je letalec trpel strahovit mraz. Od višine 7000 m se je dvigal balon silno počasi. Povprečno hitrost dviganja je v tej višini znašala jedva 2 m v sekundi. V višini 8.200 m je Roščin nenadoma začutil grozen pritisk krvi, postajalo mu je slabo, zato se je odločil, da se spusti navzdol. Ko je balon pristal na zemlji, je posebna komisija pregledala višinomere ter ugotovila, da se je Roščin dvignil 8.300 m in ne samo 8.200 m, kot je sam mislil. Polet je trajal 61 minut, vsa pot pa je znašala 220 km.

Prva zračna borba. Prvi zračni dvoboj je

»Pripravljena sem vam dati listino. Ostanite v Rajskem dolu, ki ste ga ugrabili meni in mojim bratom. Toda dovolite, da odidem!«

»Marija, kako ste otročji!« se je zlobno nasmehnil lopov, ki je užival v Marijini preplašenosti, katere ni mogla skrivati. »Jaz bi vam listino lahko vzel, toda vi bi prisegli pred sodnikom...«

Marija ga je prekinila:

»Obljubim, da se odrečem Rajskemu dolu in nikdar ne bom govorila o tej listini, samo pustite me!«

»Ali me tako sovražite?« se je smejal hudobnež.

Marija je rešila glavo Aspletovega prijema. Njen obraz je izražal neizmerno zaničljivost.

»To, kar čutim do vas, že ni sovraštvo,« je dejala drhte.

»Razumem,« je prikimal Asplet. »Toda četudi me zaničujete, boste kljub temu z menoj jezdili med vrhovi in prepadi Sierre Nevade. V tem življenju drugega človeka ne boste videli. Še srečni boste, ko boste po večmesečnem samotarjenju zagledali mene. Veste, kam vas bom odvedel? V votlino gorskega samotarja. Ko smo vam skrivaj sledili, sem odkril zadnje bivališče tega norca. Visoko med skalami, kjer boste mogli govoriti samo z orli, vas bom imel zaprto. Od tam mi ne boste pobegnili.«

Medtem ko je govoril, je kazal banditom hrbet. Njihovi samokresi so ležali pri njegovih nogah. Med govor-

jenjem jih je nehote potiskal nazaj. Nenadoma je začutil močan sunek in ko se je obrnil, je začutil na trebuhu cev.

»Roke kvišku!« je zavpil nad njim bandit, ki je meril vanj.

Zdaj so tudi ostali banditi pograbili samokrese in jih naperili proti Rogerju.

Aspleta je ta preobrat samo za trenutek zmedel. Prej se je bolj bal Marijinega samokresa, kakor pa samokresov teh banditov. Roke je sicer dvignil, toda medtem je dal tako brco banditu, ki je stal pred njim, da je bolesto zavpil in se skotalil v globino. V naslednjem trenutku je Asplet že streljal. Ugnal je bandite, ne da bi bil pri tem ranjen.

Marija med to borbo ni ostala brezdelna. Tekla je h konjem, ki so se pasli v bližini. Zajahala je enega in naglo odjezdila.

Ko je streljanje utihnilo, je Roger zaslišal paket, ki se je oddaljeval. Takoj je vedel, kaj se je zgodilo. Skočil je h konjem, enega zajahal in zdirjal za Marijo.

Razdalja med jezdecema se je naglo krčila. Čez nekaj minut je Roger Marijo dohitel in zgrabil za uzo njene konja.

»Gospodična, zdaj ste končnoveljavno izgubljeni!« je dejal porogljivo.

Marija se je ozrla v obraz svojega preganjalca. Vse je končano... Nima moči, da bi borbo nadaljevala. Oči

dor v narodno skupnost. Vrsta demagogov se spravlja sedaj nad trgovce. Eni skušajo dopovedati ljudem, da so trgovci krivi druginje in drugih težav, drugi pa bi radi naprtili trgovcem nasprotstvo do zadrug in združništva. S svojim solidnim poslovanjem in vnetim sodelovanjem pri narodnem in prosvetnem delu dokazujejo naši trgovci, da so koristni člani narodne skupnosti, vsakdo pa se lahko tudi prepriča, da vojna doba tudi trgovcu ne prizanaša s težkimi bremenami in morečimi skrbmi. V marsičem je trgovski stan v dobi vojnih težav bolj ogrožen, kakor mnogi drugi stanovi. Brez vsake podlage so tudi očitki, da so trgovci nasprotniki združništva. Kadar se iz trgovskih krogov slišijo zahteve po reviziji združništva in po odpravi raznih ugodnosti za zadrugo, ne smemo pozabiti, da tudi naš trgovec dobro pozna razliko med zadrugami, ki so včlanjene v revizijskih zvezah, in med raznimi zlorabami združne oblike, ki so dosti bolj, kakor pri nas, doma v drugih pokrajinah države. Slovenski trgovci niso nasprotniki kmetijskih produkcijskih zadrug, kreditnih zadrug in vseh drugih na pravi združni podlagi slonečih zadrug, pač pa so v upravičeni samoobrambi proti vsem onim zadrugam, ki ljudem ne nudijo nič več kakor trgovine in uživajo same vse dobičke, nastale s pomočjo raznih ugodnosti, ki jih daje država.

Zdravstveni dom v Ptuj. V Ptuj je bil slovesno blagoslovljen od prošta Ivana Greifa in otvorjen Zdravstveni dom. Dom ima danes štiri oddelke: protituberkulozni, oddelek za zdravljenje šolskih otrok, posvetovalnico za matere in dojenčke ter oddelek za predšolsko deco.

Po sadovnjakih poje sekira. Lanska huda zima je, kakor smo slutili, naredila veliko večjo škodo, kot se je prvotno sodilo. Najbolj občutijo to škodo sadjarji. Že spomladi je po sadovnjakih stalo mnogo suhega drevja, predvsem češpelj, breskev, marelic in mladih jablan. Preko poletja in na jesen je pa drugo za drugim začelo veneti še drevje, ki je spomladi cvetelo in zelenelo. Vse to drevje se sedaj seka in po naših sadovnjakih, posebno po Slovenskih goricah, poje sekira svojo žalostno pesem. Škoda lanske hude zime prihaja šele sedaj do izraza.

Letošnje božične počitnice bodo trajale na vseh šolah po odloku prosvetnega ministrstva od 22. decembra do zaključno 10. januarja.

Dr. Popovič Niko je delal v Würshofenu, kjer je deloval sloviti župnik Kneipp, in na kliniki za naravno zdravljenje v Dresdenu pri dr. Brauchllu.

Ali imate toliko poguma, da boste nagovorili sosedo, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

so se ji napolnile s solzami, glava je omahnila...

»Marija, niste še izgubljeni!« je v tem trenutku zadonel jasen moški glas.

Kakor da bi iz nebes prišel ta glas! Niti Marija, niti Asplet nista mogla verjeti, da bi se iz gozda mogel tako nepričakovano pojaviti jezdec. Konj je bil pokrit s prahom, a ni kazal niti najmanjše utrujenosti. Roger je takoj spoznal Bliska, najboljšega konja v Nevadi. Jezdec pa je bil — Erik Folkman.

Erik ni kazal niti najmanjše razburjenosti. Mrzel je bil ko jeklo. Marije niti ni pogledal. V Rogerja je zapičil svoj pogled in trdo dejal:

»Asplet, pusti damo! Igre je konec!«

Roger se je kmalu zbral. Ko je videl, da je Erik sam, je posmehljivo dejal:

»Meni se zdi, da se igra šele začenja. In kar se tiče Marije Linscott...«

»Molči!« je zagrmel Erik.

Njegov obraz je zardel, iz oči je žarelo sovraštvo.

»Molči, Roger! Ne bom se prepiral s teboj.«

Aspletove oči so že strmele v cev Erikovega samokresa.

»Dol s konja!« je nadaljeval mladenič.

Njegov glas je bil trd ko kremen.

Asplet ni imel časa, da bi potegnil samokres.

Kaj bo leto osorej, nam čisto jasno in dolečno pove v svojem uvodnem članku naša »Družinska pratika« za leto 1941., ki se že dobiva za ceno 6 din po vseh knjigarnah in vseh boljših trgovinah. Poleg tega prinaša Pratika še celo vrsto aktualnih in zanimivih člankov in črtic. Krasna zbirka slik v bakrotisku je pa že sama vredna malega izdatka. Zahtevajte povsod Pratico s podobo sv. Družine! 1636

Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«!

Požari

Ob koncu preteklega meseca je v Selu v Prekmurju pogorela stara hiša posestnika Kranjec Josipa. Na pomoč prihitelima vaščanom in gasilcem se je posrečilo ogenj pogasiti, da je pogorela le slamnata streha. Vkljub temu pa ima Kranjec, ki je bil tedaj na orožnih vajah, okrog 3000 din škode. Vzrok požara je neznan.

V vinski kleti in preši Alojza in Frančiške Muršič v Podgorcih pri Veliki Nedelji je jelo goreti. Sosedje so ogenj hitro opazili in preprečili, da bi se razširil. Sumijo, da gre za dejanje požigalca, kajti tudi v viničariji Dolinska Franca iz Osluševec je začelo goreti na isti način.

V Ložanah pri Sv. Marjeti ob Pesnici je izbruhnil nočni požar pri posestniku Ervinu Zdenku ob priliki priprav za gostijo imenovanega posestnika. Gašenje je bilo oteženo radi nočne teme. Največ škode sta utrpela podstrešje ter kuhinja.

Na Pesnici je oškodoval požar posestnika Avguština Vavhena za 25.000 din. — Pri Sv. Miklavžu pri Hočah je uničil ogenj posestniku Antonu Čavnikarju 40.000 din vredno gospodarsko poslopje.

Zažgal žago, da bi laže izropal hišo. V šmartnem na Pohorju se je izvršil drzen roparski napad, katerega je rokavnic prefriganu združil s požigom, da bi tako spravil ljudi iz hiše. Ponoči je nenadoma začela goreti žaga posestnika Ačka. Plameni so objeli ter uničili poleg žage se nahajajoče skladišče lesa. Ačkovi in sosedje so hiteli gasiti in ta čas je izbral neznani ropar ter vdrl v Ačkovo hišo, ki je bila odprta, misleč, da nikogar ni doma. Toda ropar se je zmotil, kajti v hiši je ostala 48 letna posestnica Julija Ačko, ki je, ugledavši roparja, začela klicati na pomoč. Razbojnik je planil proti njej ter jo s topim predmetom pobil na tla. Vendar so klice gospodinje slišali sosedje, ki so roparja pregnali, ne da bi mogel kaj odnesti. Zasledujejo ga orožniki. Ačkova žaga in skladišče lesa sta popolnoma zgorela, pa tudi napadena gospodinja je dobila radi hudih udarcev nevarne poškodbe.

Žalostna izida ljudskošolskega pretepa. Te dni je prišlo med skupinama šolarjev, ki so se vračali od pouka v Leskovcu v Haložah, do pretepa. 9 letna Terezija Vidovič jo je v metežu tako izkupila, da se jo zaradi poškodb oddali v ptujsko bolnišnico, kjer pa je drugi dan po prepeljavi kljub zdravniški skrbi podlegla prehudim po-

škodbam. — V Mariboru je umrl pred nedavnim 7 letni šolar Ladislav Jug, katerega sta radi žoge dva starejša tovariša na povratku proti domu tako obdelala, da je mali revež umrl zaradi prizadetih poškodb. Beležena primera sta vredna resnega premisleka. Oblast bo morala nekaj ukreniti, da zatre brezprimerno posurovelost, ki je bila pred nedavnim med šolsko mladjo hvala Bogu le bela vrana.

Vlomilci odnesli 25.000 din prihrankov. Zakonca Hrenova v Kokoričih na Murskem polju imata v najemu malo hišico. Štiri in pol leta sta bila v Franciji na delu in sta se komaj letos vrnila v domovino s krvavo prisluženimi 25.000 dinarji, katere sta hranila na stanovanju v omari. Vlomilec je moralo biti znano, da hranita Hrenova denar doma. Njuno odsotnost so izrabili za dobro pripravljen vlom. Pri sosedu so vzeli velik drog, s katerim so najprej razbili šipe na oknu, potem pa še odstranili močne železne križe ter zlezli v notranjost. Ovaro so odklenili, vzeli iz nje 25.000 din, uro, par rjavih čevljev ter veliko pleteno žensko ogrinjalo ruto. S plenom so neopazno izginili v mračno jutro.

Žalosten konec sovraštva. Na ženiku v župniji Sv. Jurij ob Ščavnici je vladalo sovraštvo med 47 letnim posestnikom Alojzijem Dokl in Jurijem Šešerkom, ki se je vrnil pred leti iz Amerike. Radi pravdarske strasti je bilo pred leti Šešerkovo posestvo prodano in ga je kupila na dražbi njegova žena. Kljub nauku se je Šešerka še naprej tožaril in nagajal miroljubnim sosedom, med katere je spadal tudi Dokl. Zadnje dni sta se Šešerka in Dokl zopet sprla. Šešerka je sovraštvo tako daleč preslepilo, da je iz puške s šibrami ustrelil skozi okno Dokla v glavo in je zadeti na mestu umrl. Zločinec je po strašnem dejanju pobegnil, a so ga kmalu imeli. Po aretaciji in po priznanju je bil odveden v zapore okrožnega sodišča v Murski Soboti.

Dva mladeniča okradla svojega gostitelja ter pobegnili. Pred dnevi je D. J. iz Skakovcev v Prekmurju popival z dvema mlajšima tovarišema. Zaradi obilno zavžite pijače je starejši tovariš bil precej pijan ter je v tovornem avtomobilu pred gostilno Turk v Murski Soboti sladko zaspal. To priliko sta izrabila njegova tovariša ter sta spečemu tovarišu iz hlačnega žepa izvlekla denarnico ter iz nje pobrala ves denar, denarnico pa sta položila na svoje mesto. Od vina omamljeni »potniki« je tatvino opazil šele takrat, ko ga je prišla natakarcica terjat zaplete njegove družbe, ki je med časom njegovega spanja na njegov račun popivala. Dolgoprstna »tovariša« sta med časom njegovega odnora spravila denar v Črnelovce. Ker so njuni tatvini prišli na sled, sta izročena sodišču.

Vlom v stanovanje. Pred nekaj dnevi je v Petanjcih v Prekmurju bilo v odsotnosti posestnika Baša Štefana vlomljeno v njegovo stanovanje. Vlomilec je splezal skozi okno ter iz zaklenjene omare odnesel 290 nemških mark v vrednosti 4800 din, delavsko knjižico, potni list ter aparat za britje. Orožniki so tatu kmalu izsledili ter našli pri njem še ves denar in brivski aparat, dočim je dokumente že uničil.

Lasje so se mu ježili od groze. V smrtnem strahu je napel možgane, da bi našel izhod iz obupnega položaja. Vedel je, da se Erik ne šali in bo pri najmanjšem sumljivem gibu sprožil.

Nazadnje se je odločil. S konjem se je začeli počasi odmikati nazaj. Čez čas je nenadoma zabodel ostrgi v konja. Žival je skočila. Jezdec jo je istočasno obrnil in izginil z njo med grmovjem.

Erik je nepremično sedel na konju. Nekaj časa je gledal za jezdecem, ne da bi sprožil. Ni mogel streljati, ker ni imel niti enega naboja.

Čez čas se je obrnil k Mariji.

»Vaš konj ni dosti vreden. Jaz pa sem sam z Bliškom, ker sem prehitel tovariše. Toda prejšem z gorskega grebena videl Noela. Čez nekaj ur bo tu.«

Nato je razjahal in je tudi Mariji pomagal iz sedla. Deklica se je tresla od prestanega strahu.

Vrnila sta se po stezi do roba gozda. Od tam sta videla pogorišče.

»Tam ležita trupli samotarja in Indijanca,« je žalostno dejala Marija.

»Trupel ni več, ampak samo pepel,« je pripomnil Erik.

Odkril se je, pokrižal in molče strmel v pogorišče, s katerega se je še vedno valil dim.

mного starejši, kakor bi si utegnili misliti. Do prvega dvoboja v zraku namreč ni prišlo v špansko-ameriški vojni v začetku našega stoletja, kakor smo do sedaj mislili, ampak se je odigral že sto let prej. Leta 1808. sta se borila dva plemenita gospoda, gospod Le Pique in gospod Grandpré za naklonjenost lepe pariške gledališke pevke. Pri tem je prišlo na obeh straneh do ostrih besed. Gospoda sta se nazadnje odločila za dvoboj. Izbrala sta zelo izviren in pozornost zbujajoč način dvobojevanja. V dveh balonih sta se dvignila v zrak nad pariškim dirkališčem Longchamps in sta začela na dogovorjeni sodnikov znak, ki ga je dal doli na zemlji, s samokresi streljati drug na drugega. Gospod

Brez vzroka napaden župnik. V Naklem pri Kranju živi upokojeni župnik in duhovni svetnik g. Janez Meršolj, ki opravlja duhovno pastirsko službo v zavetišču za bojne sestre v Malem Naklem. Zvečer se je vračal z neke seje domov. Na poti sta ga ustavila dva moška in ga začela zmerjati. Mimo idoč Janko Poličar je preprečil nadaljnje psovaje z opozorilom. Ko je pa gospod župnik zavlil na pot, ki vodi proti zavetišču, sta neznanca neopaženo prišla za njim, ga brez besed podrla na tla in začela tolči po glavi. Gospod je klical na pomoč, nakar sta neznanca zbežala. Gospod župnik je za nekaj časa obležal v krvi, nakar je kljub 72 letom zbral toliko moči, da se je privlekel do zavetišča, kjer so mu nudili zdravniško pomoč.

Šest let ječe za tatvino krave. Celjsko sodišče je obsodilo na šest let ječe in en mesec robije ter na trajno izgubo častnih državljskih pravic 40 letnega ključavničarskega pomočnika Filipa Juga, pristojnega v Slov. Bistrici. Imenovani je

Ali Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci zastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

ukradel posestniku Vidmarju v Bukovem žlaku pri Celju 5300 din vredno kravo iz hleva, katero je okrog prodajal, a so ga orožniki prijeli prej, preden je mogel kravo prodati. Po prestani kazni ga bodo še pridržali.

Dva meseca zapora radi divje vožnje s konji. Posestniški hlapec Jože Pestator je vozil letos v juniju na dvovprežnem vozičku kmečke fantenabornike iz Kamnika proti Stahovici. Hlapec je s konji močno dirjal in podrl ter povozil kolesarico Ireno Vergelesovo. Dekle je bilo močno razmesarjeno po glavi in je izgubilo štiri zdrave zobe. Na okrožnem sodišču so radi divje vožnje zadržali hlapca Jožeta na dva meseca zapora.

Opozorilo vinogradnikom

Tako-slabе vinske letine, kot je bila letos, ne pomnijo niti najstarejši vinogradniki. Če po vrsti naštejemo, so bile temu krive lanska pozna suša, nato sibirski zima, ki je itak slabo rodovitnost uničila, oziroma mnogo vinogradov skoraj docela upostošila, ter izredno deževno poletje. Mokrota in hladni jesenski dnevi so zorenje pčle količine grozdja močno zavlekli. Listje vinske trte je pričelo predčasno rumeneti, grozdje pa gniti. Vinogradniki so bili primorani zgodaj trgati, da so rešili, kar se je rešiti dalo. Letošnja splošna trgatega bi se po naravnem razvoju vinske trte sodeč morala pričeti šele okrog 20. oktobra, toda do navedenega časa so bili vinogradi že obrani.

Spričo takega nepovoljnega razvoja vinske trte je bilo za vsakega vinogradnika jasno, da bo treba nekaj ukreniti. Niso bili namreč redki primeri, da se je grozdje šele v začetku oktobra komaj dodobra zmehčalo, a moralo bi že za silo dozoreti. Zato je bila na posredovanje merodajnih činiteljev izdana uredba o oprostitvi državne, banovinske in občinske trošarine sladkorja za sladkanje vinskih moštov. Izvedene analize moštov na sladkor in kislino so namreč pokazale presenetljive rezultate. Med 10. in 15. oktobrom je znašala povprečna množina sladkorja v moštih komaj 15–16 stopinj po klosterneburški moštni tehnični in 11–13 promil kisline. V normalnih vinskih letinah znaša v navedenem času množina sladkorja najmanj 18 stopinj in okrog 8–10 promil kisline.

Na podlagi uredbe, ki je izšla v »Službenih novinah«, sicer zelo pozno, se je pričelo zbiranje prošenj za breztrošarinski sladkor. Toda

pri predlaganju prošenj so se pojavile nepredvidene zapreke, ki so vso akcijo močno zavlekale. Prve pošiljke breztrošarinskega sladkorja so začele prihajati v začetku novembra, mnogo vinogradnikov pa je dobilo sladkor šele v zadnjem času. Dasiravno se je sladkanje izvršilo zelo pozno, ko so mošti že burno povreli, to ni nič nevarnega. Skrbeti pač moramo, da dodani sladkor popolnoma prevre in da ne ostane vino tudi čez zimo sladko, radi česar bi se nam lahko spomladi pokvarilo. Potrebno je tedaj, da oslajen mošt, ki je bil poprej razsluzen ali izvira od zdravega grozdja, večkrat premešamo in skrbimo za primerno toploto v kleti, ki naj znaša okrog 15 stopinj po Celziju. Tudi z večkratnim dolivanjem segretega mošta, oziroma sedaj že vina, lahko dvignemo toploto sladkane tekočine in s tem pospešimo vretje.

Priporočljivo je tudi, da si za čim boljše prevretje nabavimo vzgojene vinske kvasnice, ki jih ima v zalogi Vinarski zavod v Mariboru. O vsem potrebnem, kako je postopati z letošnjimi vini, se lahko t. li poučimo iz dobrega glasila za vinarstvo in kletarstvo. Vinarsko društvo v Mariboru, Vinarska šola, izdaja list pod imenom »Naše gorice«, pri katerem sodelujejo le priznani vinarski strokovnjaki in praktiki, in kjer se najdejo zelo poučni članki. »Naše gorice« izhajajo mesečno in stanejo samo 20 din letno ter se še dobijo vse letošnje številke.

Kar morem danes storiti, kot praktičen človek ne bom odlagal na jutri! To pravilo mi velja tudi pri plačevanju naročnine za »Slovenskega gospodarja«.

Kratke tedenske novice

Angleški vojaški krogi so 2. decembra sami priznali, da Anglija ne nudi Grčiji pomoči samo v letalih in vojnih potrebščinah, ampak sodeluje jo v bojih na fronti tudi oddelki angleške vojske.

Vodja italijanske milice Starace je prispel v albansko prestolnico Tirano, kjer organizira varnostno službo proti albanskim upornikom.

Prvi italijanski ranjenci iz Albanije so prispeli v Rim 2. decembra. Ranjence je pozdravila na železniški postaji med drugimi tudi princeza Piemontska.

Slovesno so bila pokopana v Bukarešti zadnjo soboto dopoldne trupla pred dvema letoma ustreljenega ustanovitelja Železne garde Codreana in njegovih 13 tovarišev. Slovesnosti sta se udeležili Nemčija in Italija po zastopstvu.

Nemški 25 letni letalski major Wieck je sestrelil že 56 sovražnih letal v tej vojni. Dne 2. decembra je skočil Wieck iz svojega sestreljenega letala s padalom in je utonil v morju Rokavskega preliva.

Med vožnjo po zraku je bilo sestreljeno francosko letalo, ki je bilo na poti iz Francije v Sirijo. V letalu se je nahajal visoki komisar za Sirijo, ki je imel s seboj važne listine.

Francoska vlada je uradno objavila 2. decembra, da bo maršal Petain v kratkem v Versaillesu pri Parizu slovesno umeščen kot predsednik vlade.

Nemčija in Italija sta dovolili Franciji sto tisoč vojakov.

Po končanem preseljevanju Francozov iz Lorene je zaključen po izjavi pokrajinskega vodje Bircela stoletni boj za obmejno reko Ren.

Ker je odstopil iz zdravstvenih ozirav 67 letni predsednik Finske Kallio, bodo volitve novega predsednika decembra.

Ameriški vojaški strokovnjaki, ki so se vrnili iz Londona v Washington, navajajo kot edino nemško novost bombo s padalom. Bomba je opremljena z razstrelivom, ki lahko poruši skupino hiš in se razleti deset sekund po padcu.

Najmočnejšo vojno mornarico na svetu imajo Združene države Severne Amerike, in sicer: 32 bojnih ladij, 18 matičnih ladij za letala, 91 križark, 325 rušilcev, 185 podmornic in 15 tisoč letal.

V severnoameriški državi Tacoma je 2. decembra zletela v zrak v petih dneh že druga tovarna za orožje in strelivo.

Pred mehiškim parlamentom ali kongresom je prisegel 2. decembra novi predsednik Mehike general Manuel Avila Camacho.

Prijateljska pogodba je bila podpisana v Nankingu med Japonsko in od Japoncev vzpostavljene Vangčivejevo kitajsko vlado.

Kitajski četniki so organizirali atentat na japonski službeni vlak. Nad sto uradnih oseb je bilo mrtvih ter ranjenih.

Združene ameriške države bodo dale Kitajski sto milijonov dolarjev posojila in priznavajo samo Čankajšekovo vlado.

Vest o veliki kitajski zmagi nad Japonci pri Ičangu je sporočil 2. decembra osebno maršal Čankajšek.

Grandpré je kmalu prestrelil balon svojega nasprotnika, ki je strmo glavlil na zemljo in si zlomil tilnik. Sodnik (in verjetno tudi primadona) je proglasil za zmagovalca gospoda Grandpréja, ki se je mirno spustil na dirkališče.

Najdražje knjige na svetu. Poleg knjig, pisanih v rokopisu ter okrašenih z umetniškimi začetnicami, se petični ljubitelji knjig zlasti zanimajo za prve tiskane knjige. Te so, kot je znano, izšle okoli 1500 ter jih je precej. Posebno čislane pa so prve tiskane knjige iz Gutenbergove tiskarne v Nemčiji, ki so izšle okoli 1545 do 1550. Najdražja knjiga na svetu je brez dvoma prvi Gutenbergov natis Sv. pisma. En izvod te knjige, tiskan na pergament, je dosegel

Tudi Marija se je pokrižala in sklenila roke. Njene ustnice so šepetale prošnjo za pokoj dveh plemenitih duš. Iz oči so ji vrele solze.

Erik se je čez čas zganil. Iz zaloge banditov je vzel nekaj konzerv.

»Marija, sedite in jejte! Do Noelovega prihoda se morate okrepčati in si odpočiti. Potem boste jezdili z njim. Za fanta odgovarjam.«

Marija ga je hvaležno pogledala. Drhte je dejala: »Nikdar ne bom pozabila, da ste me vi rešili. Zdaj vem, da ste drugačen človek, kakor sem bila mislila. Oprostite!«

»Pustiva to!« je zamahnil Erik. »Morda boste jutri spet drugače mislili. Zdaj jejte, ker se bova po Noelovem prihodu ločila: vi boste šli z njim, jaz pa bom jezdil za Aspletom.«

Marija ga je preplašeno pogledala.

»Kaj hočete še od njega?«

»Marsikaj. Predvsem ga bom poklical na odgovor.«

»Erik!...« je dejala Marija s prosečim glasom.

»Marija,« jo je prekinil mladenič, »ali že boste začeli jesti?!«

»Ne! Prej mi obljubite, da ne boste več izpostavljali svojega življenja v nevarnost!«

Eriku je dobro dela Marijina zaskrbljenost, vendar pa je na videz hladno odgovoril:

»Moje življenje je samo moje in s svojim življenjem sme vsakdo razpolagati kakor hoče. Ali niste nekoč tako rekli?«

Marija ni odgovorila. V srcu je čutila nemir in strah. Kako bo prenesla udarec, če bi Erik v borbi z Rogerjem izgubil življenje?

Erik je pritrdjeval sedlo. Potem je pogledal v dolino. Požar je že popolnoma ugasnil.

Marija je nepremično strmela v Erika. Zdaj je jasno čutila, da ga je vedno ljubila. Objokovala je trenutek, ki ji je bil prinesel na pot Aspleta, zaradi katerega je izgubila Erika. Oh, če bi ji Erik mogel odpustiti in bi hotel z njo deliti lastništvo Rajskega dola!... Pred njenimi dušnimi očmi se je prikazala blede slika daljnje sreče.

»Erik,« je dahnila polglasno, »ali mi morete odpustiti?«

»Nimaš kaj odpustiti!« je hladno odvrnil mladenič.

Marija je vzdihnila. Erik jo je pogledal. Ko je videl žalost na njenem obrazu, je dejal manj hladno:

»Marija, pustiva preteklost! Zdaj sva sama in morda zadnjič skupaj, zaradi tega vam priznam: ljubil sem vas od prvega trenutka najinega poznanstva. Vi ste mi po-

Po svetu

Kruto maščevanje romunske Železne garde. Kakor znano, so bili pred dvema letoma na povelje tedanjega režima postreljeni Kornelij Kodreanu, vodja Železne garde, in še 13 drugih legionarjev ali gardistov. Pod sedanjo diktaturo generala Antonescu ima v Romuniji vso oblast v rokah Železna garda, ki porablja vsako priliko, da se maščeje nad nekdanjimi zatiralci. Sedanji režim je pahnil v ječo mnogo Železni gardi neljubih visokih osebnosti, ki so čakale na obsodbo. Kodreanu in tovariše so svojčas pokopali na porošču jetnišnice Žilave v Bukaresti pod težko betonsko ploščo. Izkop teh legionarskih žrtev je porabila Železna garda v to, da je 27. novembra rano zjutraj malo stran od jetniških celic postrelila 64 aretirancev, češ da so sokrivi smrti ustreljenih članov Železne garde. Med sedaj ustreljenimi je bivši predsednik vlade in vojni minister Argesanu, bivši varnostni minister general Marinescu, šef tajne policijske službe Koruzov, orožniški general Benglia in dva orožniška majorja, ki so izdali povelje za umor Kodreanu in tovarišev. Med ustreljenimi je 14 orožniških narednikov, ki so izvedli ukaz o umoru imenovanih, kakor tudi cela vrsta drugih osebnosti bivšega režima, ki so na ta ali

Slovaški ministrski predsednik in zunanji minister dr. Tuka je podpisal v Berlinu pristop Slovaške k trozvezi Nemčija-Italija-Japonska

oni način sodelovali pri umoru legionarjev. Opisano laščevalno dejanje Železne garde je sedanja Antonescova vlad. najstrožje obsodila in so storjeni strogi ukrepi proti vsem, ki so kršili zakon. V javnosti je sprožilo maščevalno dejanje Železne garde veliko nezadovoljnost in razburjenje, ki zna imeti za Romunijo še usodne posledice.

Umori iz »usmiljenja«. V Parizu so zaprli tri laične bolniške strežnice, ker so izvršile umor več oseb, in sicer, kakor poudarjajo, iz »usmiljenja«. Te strežnice so namreč bile v službi v javni bolnišnici nekega mesta blizu Pariza. Ko so Nemci s svojimi vojaki prodirali proti mestu, se je vse začelo iz mesta seliti. Izselili so tudi bolnike iz bolnišnic. Med bolniki je bilo tudi sedem takih, ki so bili proglašeni za neozdravljive. Da bi jih ne bilo treba jemati s seboj, so strežnice po nasvetu ne-

kega vojaškega zdravnika (vsaj tako pravijo) dale tem bolnikom strupa. Šest jih je umrlo, sedmi pa se je zbudil, ko je ležal v mrtvaški rakvi. Ta je vso stvar razodel. Bolniške strežnice so bile aretirane in sedaj čakajo na strogo kazn.

Parada mrtvih: tako so imenovali čudne vrste sprevod, ki se je nedavno vršil po ulicah mesta Chicaga v Zedinjenih državah Severne Amerike. Opoldne se je namreč po mestnih ulicah pomikala procesija, v kateri je stopalo 506 ljudi. Ljudem je sledil mrtvaški voz z dvema rakvama. Ti ljudje so zastopali tiste osebe, ki so bile zadnje leto v Chicagi ubite od avtomobilistov. Parada je imela namen, da avtomobiliste opomni ter jim vtisne v spomin, da morajo biti bolj pazljivi in bolj obzirni do svojih bližnjikov, ki se ne morejo voziti v avtomobilih, marveč morajo peš hoditi po svetu.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Smrt skrbnega cerkvenega ključarja. Dne 23. novembra je v župniji Prevalje zatislil oči Janez Zažbe, po domače Kajžarjev oče, posestnik in cerkveni ključar pri podružni cerkvi sv. Lenarta na Platu. Hudo je zadela njegova smrt to cerkev, saj bo težko najti tako skrbnega ključarja, kakor je bil on. Koliko dela in truda mu je to nalagalo, je vedel samo on in vendar je vse storil z velikim veseljem in s gorečo vnetostjo do svetega božjega. Pogrešali ga bodo gospodje, ki so ga poznali, ko so hodili maševat k tej cerkvi. Mož jih je sprejemal z ljubeznijo in veseljem ter jim postregel z gostoljubnostjo, ki je bila lastna samo njemu. Pogrešala bo njegova družina skrbnega očeta, saj ji je bil vodnik, ki ji je znal z molitvijo in delom kazati pot do prave sreče. Kajžarjev oče, Bog Vam naj poplača na onem svetu vse to, kar ste dobrega storili na svetu, mi vas pa bomo ohranili v blagem spominu.

Vsemogočni je poklical k sebi dobrega moža-gospodarja. V Starem trgu pri Slovenjgradcu smo položili k večnemu počitku 82 letnega blagega in spoštovanega očeta in nad 50 letnega naročnika »Slov. gospodarja« ter drugih krščanskih listov, zvestega pristaša JRJZ, vzornega gospodarja, veleposestnika Ivana Apat st., p. d. Mežnikovega očeta. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala poleg gg. duhovnikov velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni spoštovan in priljubljen. Svoje otroke je vzgojil v značajne Slovence in pridobitne gospodarje. Znal jim je vcepiti s svojo mehko tudi srčno dobroto in je užival od vseh prav do smrti globoko zaupanje. Za štiri sinove gospodarje in edino hčerko je prav dobro poskrbel. Velikemu slovenskemu kmečkemu očetu ostani ohranjen časten in hvaležen spomin! — Žalujočim izreka »Slov. gospodar« sožalje!

Dva mrliča v enem tednu. Pri Sv. Lovrenca na Dravskem polju so pretekli teden poko-

pali dva blaga farana. V petek so izročili zemlji 65 letnega Štefana Vidovič iz Apač, v nedeljo so pa peli pogrebni zvonovi 67 letni Tominčevi materi (M. Pernat) iz Zg. Sv. Lovrenca. Ljubi Bog jima bodi plačnik!

Odločen katoliški mož umrl v škalah pri Velenju. V četrtek, 28. novembra, smo pokopali ob veliki udeležbi ljudstva dolgoletnega cerkvenega ključarja, občinskega odbornika in člana načelstva Hranilnice in posojilnice v škalah Ivana Špeh, posestnika v škalah. Pokojni zapušča žalujočo vdovo po 17 letnem srečnem zakonu in petero nedoraslih otrok. Star je bil 48 let. Bil je izredno gostoljuben, vesel in šegav ter je imel za vsakega odprto srce in roke; veliko se je trudil za nove farne zvonove in pomagal povsod, kjer je bilo treba. Pri tem pa je bil odločno katoliški, slovenski mož, v čigar hišo so prihajali samo krščanski listi in se brale samo dobre knjige. Njegov pogreb je pokazal, da je bil priljubljen povsod. Rajnemu naj sveti večna luč — žalujoče pa naj tolaži vera v previdnost božjo!

Občinski odbornik umrl pri Sv. Barbari v Halozah. Pokopali smo občinskega odbornika Rakuš Franca iz Cirkuljan. Vkljub temu, da je bil močne postave in še razmeroma mlad, je naglo izhiral. Naj počiva v miru!

Smrtna primera pri Sv. Rupertu nad Laškim. Uboga mati je končala svoje trpljenje, smo rekli, ko se je zvedelo, da je v Glazuti 26. novembra umrla dobra krščanska mati Amalija Brečko, p. d. Majevca. Šele 57 let je imela, pa je morala v svojem življenju veliko prestati: zgodaj ji je umrl mož, Jurij Plahuta, zapustivši ji pet nedoraslih otrok. Drugi mož, Brečko, je bil nadvse dober človek, a bolezen ga je vzela v svojo trdo šolo, da ni mogel biti družini to, kar bi bil rad. Počivaj v miru, blaga, tiha mati! — Dne 27. novembra pa se je v Bežgovnah poslovil od zemeljskih nadlog oče Franc Hercog, p. d. Starc. V resnici težka je bila njegova življenjska

stali vse, a ste me tako žalili, kakor noben človek na svetu. Nisem jezen na vas, a tega ne bom mogel pozabiti.«

Marija je ihte odvrnila:

»Erik, priznam, da nisem prav ravnala. Že zdavnaj sem obžalovala, da sem drugače govorila, kakor čutila. Zakaj sem odklonila vaše proststvo? Tedaj nisem vedela, pozneje pa sem stokrat spoznala: ker sem vas ljubila in sem se bala vas in sebe...«

»Vaše besede so mi v tolažbo in zadoščenje. Toda zdaj je že prepozno. Jaz se nikdar ne bom vrnil.«

»Erik,« je obupno vzkliknila Marija, »vi ste neusmiljeni, zelo neusmiljeni!«

Mladenč je mehko odvrnil:

»Nisem neusmiljen. Toda poslušajte, Marija! Takrat, ko sem prišel k vam in sem pri vas našel Rogerja, sem imel mučno jezo za seboj. Vi tedaj niste vedeli in najbrž tudi zdaj ne veste, da sem zasledoval Rogerja, ki je bil med živinskimi tatovi. In on me je bil obstrelil.«

Marija je osupnila. Čez čas je hlastno vprašala:

»Zakaj ga niste takoj prijeli? Koliko gorja bi bili prihranili sebi in meni!«

»Nič vam ne bi bil prihranil. Videl sem, da ga ljubite, zaradi tega sem molčal. Nisem vam hotel povzročiti bolečin. Le takrat sem se oglasil, ko ste mu hoteli v moji navzočnosti razodeti skrivnost...«

»Vem,« je prikimala Marija. »Toda jaz sem bila slepa.«

»Nočem govoriti o tem,« je nadaljeval Erik. »Jaz sem bil za Rogerjem, ko še nisem vedel, kdo je. Čutil sem, da je ta človek na skrivnosten način zvezan z menoj. Nekaj me je sililo, da moram za njim. Tudi zdaj me sili. Moram mu slediti, četudi se bo končala ta pot z mojo smrtjo.«

Utihnil je in pogledal v daljavo.

»Noel prihaja. Poglejte dobro proti zapadu. Z grebena se spušča moj najboljši covboj.«

Nenadoma je v daljavi zadonel vesel vzklik. To je bil Noelov glas. Marija je naglo vstala in tekla Noelu nasproti. Že od daleč mu je klicala:

»Hitite, hitite! Pomagajte mi zadržati gospoda Folkmanna, da ne bo jeznil za Rogerjem!«

Mladenč se je samo nasmehnil. Od naporne ježe je bil utrujen. Konj je šepal.

Ko sta Marija in Noel prišla k Eriku, je ta že sedel na konju.

»Fant, si prinesel naboje?«

»Sem,« je odvrnil Noel in pri tem prožil gospodarju zavitek nabojev. »Za en mesec bo dovolj, če...«

Utihnil je, ker je Blisk začel plesati.

»Zdrav ostani, Noel!« je zaklical Erik. »Vse drugo veš!«

ceno milijon frankov, ista knjiga, tiskana na navaden papir, pa ceno 350.000 frankov. Zelo dragocene so tudi izdaje nekaterih slavnih piscev. Tako se na priliko prve izdaje Shakespearjevih del (angleškega pesnika) iz leta 1632 plačujejo po 100.000 frankov. Lepe cene je dosegel na knjižnem trgu tudi prvi natis Göthejevega »Fausta« in pa Schillerjevih »Razbojnikov« (največja nemška pesnika).

Popper kot denar. V srednjem veku je bil popper mnogo bolj cenjen kot dandanašnji. Ljudje so ga nosili po žepih, tako kot mi dandanes nosimo denar. Služil je kot plačilno sredstvo pri nakupih zemljišč. Poleg tega so se v tej »valuti« izplačevala mestna posojila in plačevale carine. Neveste pa so ga do-

pot: vsi trije otroci sinovi prvega zakona, Janez, Martin, Jožef, so padli v svetovni vojni. V drugem zakonu se mu je rodilo šest otrok, od katerih jih je pet še živih. Na stare dni se mu je k vsem

drugim težavam pridružila še dolgoletna telesna poškodba; šele smrt je 79 letnega starčka rešila njegovih nadlog. Vrli slovenski oče, Bog Ti da! večni mir!

Dopisi

Dravsko polje

Vurberg. S ponosom pričakujemo veseli dogodek. V nedeljo, na praznik Brezmadežne, 8. decembra, bo instalacija veleč. g. Jožefa Mlakarja, ki je vršil provizorsko službo od 1. julija t. l. Daj Bog, da bi ga v službi župnika imeli ohranjenega do skrajnih mej življenja!

Vurberg. Oktobrski sneg je tudi nekatere posestnike sadovnjakov ogulil za težke tisočake. Na gotovih mestih so polomljena najzlahtnejša in najrodovitnejša drevesa. Kaj hočemo? Življenje nas izpostavlja vednim preizkušnjam! — Pa še eno moramo povedati. Vinski veletrgovec in veleposestnik I. Črnel iz Ljubljane da graditi na svojih posestvih v Krčevini mogočne hlevske prostore. Veliko revnih ljudi tukaj naokrog najde tam zasluzka, prav dobrega. Ali neodpustljivo pa je, kako z vožnjami strašansko kvarijo ceste, nekateri deli so popolnoma opropašeni. Čeprav je obljubljena neka odškodnina občini, ali naj ima vsak toliko pameti, da se v vsakem vremenu po naših gorskih, ilovnatih asfaltiranih cestah voziti ne da! Če smo ljudje, imejmo tudi usmiljenje z živino, ki ni lokomotiva, ampak živo bitje! Kmet gre sedaj z bolečim srcem s svojo živino na te izrabljene ceste. Naj bo v bodoče več obzira... — Kujavo vreme je dalo prožnosti zakonskim kandidatom. Možijo se stare in mlade. »Kar pa doma ni, se pa drugod dobi!« Posestnik Ludvik Črnel je pri sv. Marku pri Ptujju svojo drugo polovico dobil. Daj Bog, da bi vsem srečno bilo in še drugim veselje vzbudilo.

Trniče na Dravskem polju. Županske posle soseske Trniče je prevzel minuli teden g. Ivan Kurmrič. Upamo, da je uprava soseske dodeljena pravih rokam, saj je imenovani znan dober gospodar in velik borec za napredek kmetijstva sploh.

Ptujška gora. Farni sestanek deklet vse župnije bo na praznik Brezmadežne popoldne po večernicah v društveni sobi župnišča. Igro »Po trnju do cvetja«, združeno s proslavo Brezmadežne, bomo priredili 15. decembra. Tako bodo lahko našo proslavo s svojim obiskom počastili tudi gostje iz soseske, ki se zelo zanimajo za to lepo igro. Miklavž letos ne bo obiskal Gorcev, pač pa mu pri Sv. Lovrencu izpod Ptujške gore pripravljajo zelo slovesen sprejem.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Nepopisno ganljiva in vzpodbudna je bila zadnja nedelja farna proslava zedinjenja. Šola, cerkev in vse organizacije so skupno proslavile 22 letnico naše ljubljene Jugoslavije. V solzah radosti so odhajali udeleženci, ki jih je bilo nad 400! Tako lepo zorijo sadovi poletnega »domovinskega dneva«. — Zbirka za novo bogoslovje je dosegla 1912 din in smo torej svojo »dinarsko dolžnost« že presegli. Svatje gostije Drevenšek-Dolenc so namreč prilo-

žili 100⁰ din, pogrebci na Vidovičevi sedmini so zbrali 80 din, na Pernatovi pa 60 din. — V četrtek ob pol sedmih bo v dvorani prvi Miklavžev večer. Najprej bo pretresljiva igra »Revolucija v peklu«, nato Miklavžev govor, spravevanje in razdelitev daril. Povsod vlada za ta zabavni družinski farni večer izredno zanimanje, saj hoče letos vsak svoje drage obdariti na ta način. Prireditelj je za odrasle, otroci izključno v spremstvu staršev! Darovi naj bodo do četrtega opoldne v novi šoli. — V nedeljo, 8. decembra, pa imamo akademijo v proslavo Brezmadežne. Pretresljivo lepi bosta na njej simbolična vaja fantov »Mi smo pogumni Tvoji mornarji« in igra deklet z naslovom »Uslišana«, govoreča o čudežu, ki ga je izprosila naša kraljica Slovencev, Marija Pomagaj z Brezje. Pred proslavo bo v cerkvi sprejem otrok v Marijin vrtec in blagoslovitev novega praporčka MV z darovanjem zanj. Veselo naznanjamo, da so darovali za otroški prapor 140 din svatje na Pernat-Medvedovi gostiji, Pernatovi pogrebci pa poleg bogoslovnega daru še posebej 65 din. — Na veselo svidenje v četrtek in v nedeljo!

Sv. Marjeta niže Ptujja. Zadnje dni je zelo narasla reka Drava zaradi deževja in pa kopnenja snega v koroških gorah. Voda se je izlila iz dravske struge ter poplavlila mestoma čez pol kilometra na široko ob Dravi ležeče gozdove, njive in travnike. Na njivah in travnikih ni naredila škode, ker so njive prazne, te obdravske njive, ki se nahajajo bolj v nizki legi, se rabijo le za pridelovanje koruze. Pač pa je poplava naredila občutno škodo po gozdovih, ko je voda odplavila ali pa zamulila listje ali steljo. To je za obdravske kmetovalce velik udarec; slame je letos itak bolj malo za steljo, a listje je pa odplavljeno. — Pri zavrčnem brodu na Dravi se nahajajoči rečni mlin Franca Ožingarja iz Formina so morali zaradi te povodnji prestaviti kakih 60 m višje. — Ljudje so skoraj popolnoma izpraznili polja, ker je zadnji poljski pridelek, repa, že tudi pod streho. Močno so tudi zaposleni z napravljanjem drv. Radi bi še pospravili steljo ali listje iz gozdov, ki pa radi neugodna vremena ni suho. Nekateri še imajo tudi večje količine krompirja za prodati, ali cena se mu noče zboljšati, še vedno je po din 1.35 do največ din 1.40 za kilogram. Posebno slabše sorte krompir, ki je namenjen za rejo svinj, precej gnije po kletih. Tudi čebula je letos zaradi prevelike mokrote in poletne toče močno podvržena gnitju. — V novembru je tudi bilo več gostij. So menda pač mislili, jeseni se ženimo, ko je še več denarja, pa še nekaj pijače.

Dobre čase ustvarijo samo dobri ljudje. Dobri ljudi ustvari dober tisk!

bile kot doto, ki je bila zelo upoštevana. Morda velja še izza tistih dob, da je človek »suh kot poper«.

Japonsko odkritje na nebu. Japonski zvezdoslovec Okobajatsi je te dni v zvezdarni Mitaka blizu Tokia odkril v ozvezdju Velikega leva, novo zvezdo, ki je po velikosti enajsta v tem ozvezdju. To je letos že peto nebesno telo, ki so ga odkrili zvezdoslovci ter z njim »razveselili« zemljane. — Zvezdarna Mitaka je bila zgrajena 1880 najprej v Tokiu, kasneje pa je bila preseljena v Mitako, 22 km od Tokia. Opremljena je večinoma z aparati nemškega porekla.

Skromno kosilo francoskega kralja. Francoski kralji so bili malone brez izjeme izborni jedci. Edino o Ludviku XIV.

Erik je še enkrat pogledal v Marijine velike, plave oči, ki so bile zdaj skoraj črne od bolesti in razočaranja.

»Z Bogom, Marija! Roger Asplet vas ne bo več nadlegoval!«

Marija je vzkliknila. Njen klic se je odbil od trdih skal. Nato je zaihtela. Noel jo je prijel. Njegove oči pa so zrle za Erikom, ki je že oddirjal.

»Z Bogom, Erik!« je zaklical za njim.

21.

Erik je kmalu našel Rogerjeve sledove. Slutil je, da je lopov zavlil proti Hillu, da bi se tam sestal z Orlogovo tolpo. Ni se varal. Asplet je res hitel v Hill, toda ko je prispel v mesto, je tolpa že izginila. Tako je Roger ostal sam. V San Francisco si ni upal, ker se je bal, da bodo njegovi zločini, ki so mu pripomogli do bogastva, prišli na svetlo. Ni se varal: časopisi so vse opisali. Njegov drug je pobegnil, poslovne knjige pa je policija zaplenila.

Asplet je čital časopisna poročila in v manjših naselbinah, v katerih se je ustavljal, videl tiralice, ki so bile izdane zoper njega. Vedel je tudi, da mu je Erik Folkman za petami. In vendar ni izgubil poguma.

Erik ni opustil zasledovanja. Podoben je bil lovskemu psu, ki ne izpusti plena izpred oči. Zdaj je bil bliže žrtvi, zdaj dalje od nje, toda vedno na sledi.

Asplet je čutil preganjalca za seboj in se je izmikal ter skrival, ko preganjana zver. Po večmesečnem begu in skrivanju je nekega jutra stal na robu globokega prepada. Njegov pogled se je izgubil v dolini. Nato se je obrnil in jezdil na drugo stran planote. Tedaj je zagledal pod seboj Erika, ki je jezdil navzgor.

Roger je potegnil izza pasu samokres. Streljati še ni mogel, ker je bil Erik predalet.

Erik je videl Aspleta in se mu počasi bližal. Čim bliže je prihajal, tem previdnejši je bil. Spotoma je porabil vsak predmet, ki je služil za kritje. Roger je obrnil svojega konja proti prepadu, ki je ležal kakih tisoč metrov niže. Ko je Erik prispel do vhoda tega prepada, se mu je nutil prizor, ob katerem mu je ledenela kri v žilah. Nekaj metrov pod Rogerjem je videl nizko postavo, ki se je vzpenjala navzgor. Bil je Benjamin, Marijin brat. Erik bi ga spoznal med tisoč fanti.

Roger je dvignil roko, v kateri je imel samokres. V naslednjem trenutku bi moral počiti smrtonosni strel. Erik je na ves glas zavpil:

»Benjamin, leži!«

Strel je počil. Benjamin je padel in se valil v globino. Erik pa je vzpodbodel konja in je ko blisk pridrvel do Rogerja. V naslednjem trenutku se je ko tiger vrgel nanj.

*

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

Slovenske gorice

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. (Šolska božičnica.) Slovenske gorice so lepe in prijazne. Na gričih stoje lepe cerkvice, na vrhu vinogradov se pa belijo mali hrami — skromna stanovanja naših viničarjev. Naše Slovenske gorice bi bile puste in brez pravega življenja, ako ne bi skakalo po njih nebroj neboljenih otrok, ki danes, čeprav v hudem jutranjem mrazu, prihajajo bosi v šolo po eno uro in še več daleč. Učiteljstvo pri Sv. Lovrencu bo letos tem malčkom priredilo božičnico v malo večjem obsegu. Naprosilo je vse krajevne činitele, da bi pomagali pri tej socialni akciji. G. župnik Matija Neudauer, ki je tudi član šolskega zbora, bo našim malčkom dal na razpolago dvorano v novem Prosvetnem domu, da bodo igrali igrice »Ali je kaj trden most« in narodni prizor »Uganka«. Čisti dobiček te prireditve bo v korist šolske božičnice. Učiteljstvo je tudi potrkalo na vrata izven našega kraja in upa, da bodo prošnje uslišane, saj je po naših viničarijah mnogo dece, ki so nade naše bodočnosti. Upriporitev v novem Prosvetnem domu bo v decembru. Lovrenska šolska deca vas že zdaj vabi na svojo prireditev! Tehtali bodo grehe in dobra dela. Videli boste, da imajo dobre angele varuhe, ki jih vodijo po trdi življenjski poti. Parkljev tudi ne bo manjkalo — bomo le videli, kdo bo zmagal! Pridite in podprite z velikim obiskom akcijo šolske božičnice!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Ugledna družina Pignarjeva v Hvaletincih je slavila nedavno poroko hčeri Gerike. Nevesta je bila vsa leta porokovalna članica vseh naših društev. Brez njene sodelovanja skoraj ni bila mogoča nobena večja prireditev. Njena požrtvovalnost ji pripada po očetu, ki je med vodilnimi in delovnimi člani naših organizacij. Nevesti želimo na novem domu obilo božjega blagoslova. Na gostiji so zbrali svatje za »Slov. stražo« 50 dinarjev, od katerih je daroval nevestin oče 20 din. Bog živi novoporočenca! — Zelo pogrešamo avtobusno zvezo s Ptujem, ki je že od junija sem ukinjena. Ali res ni nikogar, ki bi se hotel zavzeti, da bi osrčje Slov. goric dobilo sploh kak prometni stik s Ptujem? Prosimo merodajne faktorje, zlasti veleuglednega in za Slov. gorice že toliko zaslužnega gospoda upravnika glavne pošte v Ptujju, da se zopet zavzame za zanemarjene Slov. gorice, ki morajo sicer vsepovsod plačevati, ne prejema pa ničesar. Prav po mačehovsko z nami ravna.

Sv. Urban pri Ptujju. Dekliški krožek priredi v nedeljo, 8. decembra, v farnem domu zelo lepo igro »Ljubezen Marijinega otroka«, naraščaj DK

pa priredi prizorček »Venčarica« in telovadno točko »Slovenka sem«. Prijatelji vljudo vabljeni!

Mursko polje

Štrigova pri Ljutomeru. Hrvatsko časopisje se je pretekli teden na široko razpisalo o uspehu odposlanstva iz Štrigove, ki ga je ban dr. Ivo Šubišić na svojem potovanju sprejel v Čakovcu. Deputacija je baje g. banu predložila željo Štrigovčanov, da se Štrigova pripoji banovini Hrvatski. G. ban da je odposlanstvu odgovoril, da mu je »štrigovsko vprašanje« dobro znano in da je tudi on mnenja, naj se Štrigova vrne k Hrvatski. Izdelana da je že v tem smislu uredba in čaka samo na podpis kraljevega namestništva, iz česar naj bi sledilo, da je priključitev Štrigove k banovini Hrvatski samo še vprašanje kratkega časa. K vsemu temu Štrigovčani pripominjamo: Za kako odposlanstvo, ki se je baje zgledalo pri g. banu, ni odposlanstvo štrigovskih občanov in tudi ne more zastopati njih želja, ker ni imelo in tudi nima za to nobenega pooblastila. Naj bo široki javnosti znano, da tistih par nezadovoljnih, ki jih je g. banu predstavil neki gospod, ne more predstavljati splošnega mnenja štrigovskih občanov, ker bo v zadevi, ko bo prišel za to čas, ljudstvo sodočevalo samo ali potom svojih zak. zastopnikov. Uredbe hrvatskega bana, podpisane od kraljevega namestništva, se ne morejo nanašati na ničesar, kar ne pripada banovini Hrvatski. Štrigova je danes (in upamo tudi v bodoče) v sestavi dravske banovine in z njo sededa ne bi mogla razpolagati uredba banovine Hrvatske. Vrnitev Štrigove k banovini Hrvatski se pa na drugi strani ne bi mogla izvršiti z uredbo kralj. vlada v Beogradu, ker ta ne bi bila upravičena banovini Hrvatski niti nekaj dodatni niti nekaj odvzeti. Za teritorialne spremembe med banovino Hrvatsko in ostalo državo bo morala torej biti slična uredba tisti, s katero je bil uveljavljen sporazum. Želja vseh nas Štrigovčanov pa je ta, da ostanemo za vedno v sklopu banovine Slovenije, kar si naj tistih par nezadovoljnih dobro zapomni. — Štrigovčan.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Eden izmed najbolj perečih problemov v naši metropoli je tudi graditev jetnišnice za okrožno sodišče. Naša občina je že prej nameravala povečati prostore jetnišnice okrajnega sodišča, a je sprevidela, da je mnogo primernejše zgraditi nove prostore, za kar bi občina dobavila denar v izkupičku prodanih parcel. — Naš občinski odbor je na zadnji občinski seji sklenil, da se v prihodnjem proračunu predvidi 5 štipendij za najrevnejše in talentirane dijake naše občine. To je hvalevredna gesta občinskega odbora, ki jo je sprožil g. Čeh. — Na praznik zedinjenja 1. decembra je bil izročen spomenik prekmurskih književnikov, ki ga je postavil Meddruštveni odbor, v varstvo soboški občini. Pri tej domači slovesnosti je sodeloval tudi naš pevski zbor »Zarja«. Po slovesnosti je bila otvoritev razstave naših domačih umetnikov, pri kateri so zastopani akademski slikar g. prof. Jakob Karel, samouk Albin Sagadin in kipar Kuhar. — Upravitelj naše bolnišnice g. Vudler, ki je v So-

boti služboval nad 2 in pol leta, je premeščen v Celje. — Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da je za graditev nove bolnišnice predvidenih 20 milijonov dinarjev kredita. Z gradnjo novega prepotrebne poslojpa se bo začelo že spomladi. — Največja stanovanjska hiša v Soboti, ki jo je postavilo društvo železničarjev, je že pod streho.

Sebeborci. Vsa stavbna dela za graditev naše nove dvorazredne šole je prevzel domači prekmurski stavbenik g. Štefan Sraka.

Turnišče. Pred nedavnim se je ustanovil Fantovski odsek, katerega bo že letos v novem farnoprosvetnem domu obiskal sv. Miklavž.

Dolnja Lendava. Pred dnevi sta pri nas v krogu svoje družine in znancev praznovala zlato poroko g. Belovič Anton in njegova žena Cecilija. — Katarinino proščenje smo prav slovesno proslavili.

Sv. Sebeščan. Naši delavci so se vrnili iz Belja, Bačke in drugih krajev. Zasluzek je bil srednje dober, na nekaterih krajih pa slab. Nekaj pa bo le pomoči za zimske mesece. Nekateri mlajše delavske moči pa so ostale tam in to proti volji svojih staršev. Slab sad našega izseljevanja. Mladina se pokvari in zaide popolnoma v blato, kesanje pa pride navadno prepozno. — Občni zbor Prosветnega društva bo 15. decembra.

Črenšovci. Pri nas je bil sv. misijon, ki je navdse dobro uspel. Upamo, da nam ne bo treba zopet 20 let čakati, da dobimo drugi misijon. Naj bi sadovi tega misijona ostali dolgo zlasti pri naši mladini!

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Banska uprava je tudi pri nas uvedla akcijo za prehrano prebivalstva. Poverjena je »Vinarski zadrugi«, ki je te dni že zbiral naračila in vreče za koruzo in rž ter se pripravljamo, da naročeno zrnje razdelimo, kakor hitro bo prispelo poročilo o dobavi. — Sneg je na mah ustavil vsa dela na poljih, v gozdovih in vinogradih. Občina je končala s tlakovanjem ceste v Gradišča, manjka še gramoza. Sedaj pride na vrsto cesta v Paradiž. Morala bi biti tudi urejena cesta v Pristavo do Petroviča, ki je v najslabšem stanju. Prebivalci Pristave pravijo, da se ni noben župan in ne odbornik resno in z vno oprijel dela za zboljšanje te ceste, rajši mučijo svojo živino. Kdor ne veruje, naj pogleda! Res je pa le. — Agrarna kreditna zadruga naznanja, da dobiva toliko vprašanj o sprejemu v zadrugo, da bi tajnik moral imeti zlati čas, da bi vsem vprašalcem odgovarjal, in še poseben sklad za znamke itd. Vsem tem se odgovarja, da se brez priloženih znamk ne odgovarja nikomur. Cvetkovčani pri Veliki Nedelji pa se obrnite na svojo domačo Agrarno kreditno zadrugo, katere načelnik je g. župan, tajnik pa g. Jože Korpar v Osluševcih. Čudno, da tega ne veste.

Dravinjska dolina

Majšperk. V nedeljo, dne 8. decembra, vabimo domačine in sosedje na res lepo in vzgojno igro petdejanko: »Na krivih potih«, ki jo uprizori Dekliški krožek kot proslavo Brezmadežni v prosvetni dvorani ob 3. uri popoldne in ob pol 7. uri zvečer. Začetek točno. Pred in po igri za-

poje moški pevski zbor. Prijazno vabimo tudi sestrške Dekliške krožke iz sosednjih župnij. Pridite! Vstopnina običajna.

Stanovsko-Poljčane. 24. novembra sta obhajala zakonska štefan in Apolonija Cvahte, p. d. Štefeka, bolj na tihem petdesetletni spomin svoje poroke. V krogu hčer in sina smo se veselili z zlatoporočencema sorodniki in prijatelji. Rada pomagata pri delu na vse strani, saj sta še čila in zdrava. Bog ju ohrani »aka še do skrajnih mej človeškega življenja! — Gostje smo občudovali med drugim šopek zrelih malin in to ob koncu novembra. Šopek je podarila družina Frasova od Sv. Jerneja. Spomnili smo se tudi novega bogoslovja in smo zbrali 60 din v ta namen.

Slovenjebistriški okraj

Črešnjevec pri Slov. Bistrici. Prosvetno društvo vabi na obisk Miklavževega večera, ki bo v nedeljo, 8. decembra. Spored bo prav krasen. Igra »Parkelj v košuk«. Nato prihod Miklavža z obdarovanjem in prosta zabava. Pridite!

Celjska okolica

Nova cerkev pri Celju. O nesreči kolesarja Franca Pintarja, o kateri je »Slov. gospodar« poročal dne 13. novembra, nam sporočajo še sledeče: Ponesrečenec Franc Pintar se je vračal od doma v Celju, kjer se uči. Je precej hitro vozil s kolesom in vendar ne tako, da bi se moralo kaj zgoditi, razen če bi kaj posebnega prišlo. Hrib Breznica je samo mala vzpetina, ne pa kaka strmina. Ko je Pintar vozil po vzpetini navzdol, je naenkrat zagledal pred seboj Jurija Čretnika, ki je šel zraven kolesa. Pintar je videl, da se mu ne more s kolesom izogniti, zato je naglo zavrl prednje kolo. To je bilo zanj usodno in ga je vrglo preko kolesa, kjer je za nekaj časa obležal v nezavesti.

Savinjska dolina

Šmartno ob Paki. V nedeljo, 1. decembra, so tukajšnja katoliška društva prav lepo in dostojno proslavila praznik zedinjenja. Po sv. maši se je zbralo kar precejšnje število ljudi v »Našem domu«, ki so z zanimanjem sledili posameznim lepim točkam proslave 22 letnice sožitja treh bratskih narodov v skupni državi — veliki Jugoslaviji.

Laški okraj

Sv. Rupert nad Laškim. Zima že klima in mrzli sibirski veter ali še bolj vihar že dolge dneve razsaja po naših hribih, da se radi poskrjemo v tople domove; poljsko delo je zastalo, lotili se bomo v zimi notranjih opravil. V nedeljo, 24. novembra, je kljub skrajno neprijetnemu vremenu k nam prihitel gospod bivši poslanec prof. Bitenc iz Celja. V FO je zbral lepo število mlajših in starejših naših fantov v kaplaniji ter jim v obsežnem, poljudnem govoru razjasnil, kako potrebno je za mladega fanta, da v krščanski organizaciji zastavi svoje dušne in telesne moči za svojo in naroda srečo in blagor. G. govornik nam je podal tudi navodila, kako naj zlasti zimski čas porabimo, da zberemo vse dobre fante, mládce in naraščaj v koristno in lepo delo mladinskega udej-

človeka, ki so ga našli Marijini pastirji na neki stezi Rajskega dola, ni bilo mogoče spoznati. Bil je brez zavesti. Njegovo telo je bilo v pravem pomenu besede pokrito z ranami. Grozno borbo je moral imeti za seboj. Na ozki stezi sta stala dva konja, oba čisto izčrpana.

Covboji so onesveščenega človeka nesli v dol. Njegov obraz je bil upadel, oči so senčile globoki, temni krogi.

Nihče ga ni poznal. Benjamin je naročil Mariji, naj prinesejo tujca, ki mu je bil s svojim vzklikom rešil življenje, v Rajski dol. Ko je zagledal fant ranjenca, je glasno zavpil:

»Marija, Marija, on je tu!«

On?... Kdo?... Erik — jo je spreletelo ko blisk. Na zunaj se je premagovala. V sanjah si je vedno predstavljala: Erik se bo vrnil, oni drugi pa bo umrl...

Ko je Ivanka, ki je bila slučajno pri Mariji na obisku, stopila v Noelovem spremstvu v hišo, je ležal Erik prav tako, kot prej na stezi. Noel se je sklonil nad njega in poslušal. Nazadnje je izjavil:

»Živi in bo živ!«

Ženski sta se spogledali. Ivankin smehljalj in lesket Marijinih oči sta povedala več ko tisoč besed...

Ko je Erik prvič odprl oči, je videl samo Noela pri postelji. Dolgo ga je molče gledal, potem pa šepetaje vprašal:

»Kje sem?«

»Doma!« je odgovoril Noel. Čez čas je nadaljeval: »Erik, Nevada spet prosto diha. Tisti človek leži na dnu takega prepada, v katerega nikdar ne bo stopila človeška noga.«

Erik je spet izgubil zavest. Ko je drugič odprl oči, je zagledal pri sebi Ivanko. Pobožala ga je in nežno vprašala:

»Bratec, ali je zdaj mirno tvoje srce?«

Erik je prikimal, toda oči so govorile drugače.

Ko je bolnik tretjič odprl oči, je zagledal Marijo. Oči so se pogubile v oči. Marijine oči so žarele. Njene ustnice so zašepetale eno edino besedo:

»Erik!«

Ta beseda je premostila prepad, ki ju je bil ločil. V trenutku je bila pozabljena vsa preteklost.

»Marija!« se je nasmehnil Erik. Čez čas je dodal:

»Spet slišim ptičji spev!«

Marija se je veselo zasmejala. Z ozko ročico je prijela Erikovo trdo, sušijano desnico. Mehko je dejala:

»Erik! Spet je pomlad tu!«

Nato se je sklonila k njemu in ga poljubila...

in XV. vedo povedati zgodovinske knjige, da sta bila razmeroma skromna ter nista ljubila obilne jedače. Toda takratni pojem skromnosti je bil kaj drugačen od današnjega. Kar pogledate naslednje kosilo, ki si ga je Ludvik XIV. privoščil 1. 1744.: dve veliki juhi iz sekanih kapunov, pečena jerebica, nađevana piščeta, to je bilo kot predjed, sledi: telečja pečena, kokoške meso, jerebica v omaki, pečena grlica, puran na ražnju, dve skledi kapunovine, perutnine in svinjine, dve skledi kljunačev, zelenjave, solate, razne kreme. To »skromno« kosilo francoskega monarha je takrat veljalo nič manj kot 400 liber. In temu pravi zgodovina »skromnost!«

stvojanja. Iskreno so se fantje zahvalili požrtvovalnemu in prijaznemu gospodu profesorju za njegov trud, proseč ga še nadaljnje naklonjenosti. — Tudi še v drugih smereh se hočemo v tej zimi gibati. Zadnji teden v adventu, od 15. do 22. decembra, bomo imeli ljudski misijon; pridejo k nam trije gospodje lazaristi iz Celja. Dne 10. in 17. decembra pa bo gospodarsko predavanje za vse stroke kmečkega udejstvovanja. Bog nam daj svojo pomoč, da vse nameravano zimsko delo dobro izvršimo! Sv. Andrej nam je prinesel snežno, ledeno, mrzlo odejo, da bomo toliko rajši poslušali govornike in predavatelje!

Posavje

Razbor pri Zidanem mostu. Ob sklepu cerkvenega leta so bile v župniji sledeče poroke: Dne 5. oktobra je odpejal posestnik Mesojedenc Fr. Jelenc Heleno, 26. oktobra je vzel za družico na poti novega življenja posestnik Ogrinc Anton iz Sevnice vrlo krščansko deklo Markl Marijo iz Pameč, 9. novembra je bila poročena kuharica v graščini Ruda Mrgolc Terezija, doma iz Škocijana pri Mokronogu z znanim gostilničarjem na Bregu Klínkom Alojzijem in 4. novembra je osrečil mizar Pompe Silvester, sin iz ugledne Pompetove rodbine na Križu Šmit Justino, šiviljo, hčerko premožnega kmeta v Pamečah. Nepričakovano si je ženin Budan Julius, inženir v Beogradu, izbral za kraj svoje poroke Liso, kjer je postavil prof. Pavlič lično kapelico M. B. po obilni darežljivosti Blaža Jurka in župnika Pretnar Jožefa. V tej kapelici sta obhajala sv. poroko ženin Budan in nevesta Dolenc Gizela 5. novembra v prazniškem razpoloženju. Poročil ju je g. župnik Pretnar Jože, sv. mašo je daroval za novoročenca prof. Pavlič iz Jurkloštra. Zanimivo je da je bila ta poroka prva v novi kapelici. — Selo Razbor je oddaljeno od banovinske ceste 15 minut po občinski cesti, ki že dolgo let ni bila posipana. Je tako blato, da se skoro vsak izogne prekrasni izletni točki, ker še ni izdala

Cirilova v Trbovljah!

V prostoru, kjer je doslej delovala Zadrúžna knjigarna, ki je zaradi zadrúžnega zakona morala prenehati s poslovanjem, je otvorila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru svojo podružnico. Tako imamo sedaj tudi pri nas v Trbovljah prodajalno Tiskarne sv. Cirila.

Kaj vse bomo v tej trgovini dobili? — Vse vrste papirja in pisarniških potrebščin, šolske potrebšchine, knjige, molitvenike, rožne vence, križe, kipe, slike, spominke, galanterijske predmete, denarnice, aktovke, albume, razglednice, beležnice, posebno velika izbira nalivnih peres itd. itd.

Vabimo vas, oglasite se v naši prodajalni v Trbovljah. Loke 253.

občina garancije, da ne bodo pešci ostali zakopani v prevelikem cestnem blatu. Tri občinske odbornike imamo za naš okoliš, naj se vendar zganejo iz mrtvila in odločno zahtevajo popravilo občinske ceste na Razbor! — V začetku novembra je odšel naš šolski upravitelj Švac Ivo, ki je agilno deloval v šoli z dobroto in za izvenšolsko mladino vodil dva kmetijska tečaja. Njegova zasluga je, da si morejo Razborčani svetiti z elektriko. Župnija bo gospoda ohranila v trajnem spominu. Ker imamo sedaj samo učiteljico, je želja župljanov, da prosvetna oblast nastavi novo moško moč, ki bo nadaljevala započeto delo prednika. — V нравno-verskem pogledu se je župnija po sv. misijonu prenovila. — Letina je izredno slaba, posebno pridelek vina in sadja je popolnoma izostal. Ubogi trpijo veliko pomanjkanje. Nujno je, da občine bedo ljudstva zmanjšajo in preskrbijo potrebnega cenenežga živeža, posebno koruze po znižani ceni.

Boji za morska vrata

Ogrožene tri točke Sredozemlja

Od začetka te vojne do danes je neprestano v ospredju zanimanje za vprašanje: Kdo bo ostal gospodar treh vrat v Sredozemsko morje? Tri glavna vrata v Sredozemske morske ožine in obenem trdnjave so: Gibraltar, Sueški prekop in Dardanele.

Naj bo že kakor koli, dejstvo je, da so vse te tri najvažnejše točke Sredozemlja postale tako rekoč istočasno ogrožene, pa naj bi si jih rad polastil ta ali oni.

Preden bi bila vojna v Evropi tudi zares končana, naj bi Gibraltar, Suez in Dardanele dobili nove gospodarje. Najnovejša usmerjenost vojaških kretanj kaže, da boj tudi res gre v to smer. Nemci naj bi zavzeli od kopne strani Gibraltar, ker je na kakšen uspešen nastop njihove mornarice zazdal precej težko misliti. Italijani naj bi se z vso silo vrgli na Suez, na vzhodu pa naj bi Rusi uresničili svojo večstoletno željo in si priborili Dardanele.

Nemci proti Gibraltarju

Dogodki po zlomu Francije kažejo, da je bil morda res zasnovan načrt, da se omenjena tri pomorska vrata v Sredozemlje porazdelijo na Nemčijo, Italijo in Rusijo.

Nemci so po porazu Francije zasedli vso zahodno francosko obalo do Pirenejev (gorovje med južno Francijo in Španijo), kjer po nepotrjenih poročilih zbirajo močno svojo vojsko, kljub temu, da jih na tej strani od juga prav gotovo nihče ne ogroža. Morda bo pa le res, da nameravajo v sporazumu s Španijo prodreti po španskih tleh do najmočnejše pomorske trdnjave v Evropi, do Gibraltarja in ga iztrgati Angležem iz rok. Kako velika izguba bi bila to za Veliko Britanijo, je odveč posebej poudarjati, saj so se stekali doslej ogromni milijoni in milijarde v angleško blagajno samo od visokih taks, ki so jih morale plačevati tuje ladje, če so hotele skozi to važno morsko črtno.

Kakor pa lahko sklepamo iz najnovejših diplomatskih dogodkov, do nemškega pohoda na Gibraltar zaenkrat ne bo prišlo, ker se Španija še ni priključila trozvezi Nemčija-Italija-Ja-

ponska. Tudi Francija se je, kolikor ni zasedena od Nemcev, radi nasilne izselitve Francozov iz Lorene, nekako izmaknila iz popolne naslonitve na gospodarsko politiko in preosnovno Evrope po načrtih Nemčije ter Italije.

Italiji gre za Suez

Italijo tudi že dolgo boli, da mora odšteti visoke vsote, če hoče s svojimi ladjami vzdrževati redno trgovsko zvezo s svojimi vzhodnoafriškimi posestvi. Zdaj, ko je italijanska severna Afrika dobila močnega moža v osebi iz Abesinije dobro znanega maršala Grazianija, napovedujejo neizprosne napade od italijanske strani na Suez, ker Italijanom se zdi nemogoče stanje, da ne bi Italija pri tem prekopu ne imela prav nobene besede. Če se bo temu vojskovodji posrečilo izvesti ta, drugi del načrta za zasedbo vseh sredozemskih vrat, je zaenkrat še nemogoče prav odgovoriti, ker so takšne stvari v zvezi še z drugimi dogodki, ki se danes odvijajo v Evropi.

Ko omenjamo važnost Sueškega prekopa, ne smemo pozabiti na vrata v Egipt, ki je pod angleškim pokroviteljstvom, na angleško severnoafriško trdnjavo Marsa Matruh, katero ime tolikokrat beležijo italijanska vojna poročila.

Na sredi poti med egiptovsko-libijsko mejo in med Aleksandrijo leži na sredozemski obali

Marsa Matruh. V tej trdnjavi sede angleške čete in varujejo vdor proti Aleksandriji od zahoda prav tako, kot straži pristaniško mesto Abukir Aleksandrijo od vzhoda. Kdor hoče imeti Aleksandrijo, mora prisiliti k padcu eno od omenjenih dveh utrjenih postojank.

Boj za pot v Indijo in za Egipt, ki je ključ do te poti, se v zgodovini ni spremenil. Napoleon je hotel Angleže zadeti v Egiptu. Napadel je Abukir. Njegova mornarica je bila premagana, njegova suhozemska vojska pa je zmagovala. Francozi so bitko dobili, niso pa mogli pobrati sadov svoje zmage. Kar je delal Napoleon pri Abukiru, poskuša sedaj italijanski maršal Graziani pri Marsa Matruhu.

Nič ni novega pod soncem. Kdor brani Marsa Matruh, ve tudi, kam mora usmeriti svojo obrambo. Če pride napad proti Aleksandriji po morju, mora računati s to trdnjavo, ki s svojimi topovi obvlada velik del morja. Če pride napad od zahoda, naleti na Marsa Matruh. Ako se približuje Aleksandriji globlje v notranjosti, se bo težko izognil območju topovskega ognja iz Marsa Matruha, ki sega 3 km globoko. Velja pa, kdor ima Marsa Matruh, ima Aleksandrijo in kdor ima Aleksandrijo, ima Sueški prekop.

Naznanila o velikopotezno zasnovani italijanski ofenzivi proti Suez pod maršalom Grazianijem so potihnile začasno, ker je Italija preveč zaposlena z Grčijo in Anglijo v Albaniji.

Dardanele

Na tretjih, ne dosti manj važnih vratih, v Dardanelah pa naj bi se pojavili Rusi. Del evropske politične javnosti misli, da so zadnji ruski koraki na evropskem vzhodu, zasedba Besarabije in važnih pomorskih oporišč ob izlivu Donave, prvi korak k uresničenju tega ruskega cilja. Politični preroki so napovedovali, da bo Rusija s svojo drugo nogo v doglednem času stopila v Bolgarijo, odkoder bi se že zelo približala svojemu končnemu cilju. Zelo težko pa si je zamisliti, da bi to storila v sporazumu s kako drugo evropsko državo, ker gotovo nobeni ne gre v račun, da bi se morala odpovedati svojemu vplivu in seveda tudi svojim velikim koristim, ki bi jih imela od važnih prometnih zvez skozi te kraje. Ta ugotovitev govori za to, da si je Rusija zamislila uresničenje tega svojega načrta na lastno pest, brez sporazuma z drugimi evropskimi državami.

Nepričakovano prodiranje Grkov v Albanijo z angleško pomočjo, odločna naslonitev Turčije na Anglijo s ciljem, da brani Grčijo, če bi bila napadna, in odločitev bolgarskega pristopa k trozvezi Nemčija-Italija-Japonska — vse to je popolnoma zasenčilo ruske upe, da bi jim padle Dardanele brez boja v roke.

Krvava tekma tudi za bodoče

Vsi predznaki pa pravijo, da v novo preurejeni Evropi, če bo do nje prišlo, skoro gotovo ne bo vladal na Sredozemlju blažen in toliko zaželeni mir, pač pa bi nastala nova, morda celo krvava tekma za to, katere od tistih držav, ki bodo odločale v novi Evropi, bo imela več besede v tem delu sveta, kjer si svoj življenjski prostor zamišlja toliko narodov. Tako bo v nekom oziru postala nova Evropa spet stara, ker bojev potem gotovo še ne bo za vselej konec, le tekme bodo morda drugi, kakor pa so zdaj.

Kmečka trgovina

Kakšne cene so odločilne?

Cene vsakega blaga so zelo nestalne in spremenljive. Danes silno poceni blago lahko postane čez noč silno drago in tudi narobe. Vse je odvisno od tega, kako se blago potrebuje in koliko ga je na razpolago. Če se blago zelo potrebuje in se težko dobi, je njegova cena visoka in najsi je to blago v normalnih razmerah še tako malo vredno. Seveda naraste cena blagu tako le v izrednih razmerah. In v tem je vzrok, da je danes cena gotovega blaga narasla preko stvarne vrednosti tega blaga, kajti danes živimo v izrednih časih

in je zato nemogoče, da bi vse blago ohranilo ceno, kakršno je imelo v normalnih časih.

Če je zaprt uvoz iz čezmorskih dežel, se mora podražiti blago, ki prihaja iz teh dežel in ki ga doma ni mogoče popolnoma nadomestiti. To blago nikakor ne more imeti cene, kakršno je imelo pred ustavitvijo uvoza, temveč bo imelo višjo ceno. Nobena odredba in nobena kazen tega ne more preprečiti, saj n. pr. v Nemčiji po časopisnih poročilih ljudi, ki so dvignili cene in se niso ravnali po predpisih, streljajo, pa brez uspeha. Blago je dejansko vredno najmanj toliko, koli-

kor se mora plačati, da se nabavi novo blago. Čisto vseeno je, po kateri ceni je bilo blago nabavljeno, ker tista cena je veljala le za tiste čase. Nova cena pa velja za nove čase in kdor hoče imeti novo blago, mora plačati tudi novo ceno.

Drugače ne more biti, saj če bi blago ohranilo staro ceno, bi ga ljudje prav tako trošili, kakor so ga trošili takrat, ko je bilo lahko dosegljivo. Šele visoka cena sili k varčevanju. Plačevanje blaga po novi ceni pa tudi prepreči, da ne ostanejo ljudje brez blaga. Tu je treba znova ponoviti staro resnico: Če bi se blago prodalo po stari ceni, bi bilo mogoče nabaviti morda le polovico stare količine blaga. Zaloge bi se pri tem stalno zmanjševale. Vsako zmanjšanje zalog pa dvigne povpraševanje po blagu. Čim manjše so zaloge, tem višje so cene. Dejansko povzroča prodaja blaga po nabavnih cenah vedno večjo draginjo, dočim prodaja po dnevnih tržnih cenah še naprej zaustavi dvig cen, ker otežuje pomanjkanje blaga. Prodaja po nabavni ceni je hipno potrošniku (kupcu) morda res v korist, toda ta korist je le navidezna, ker bo prihodnji plačal potrošnik blago dvakrat tako drago, če ga bo sploh mogel dobiti.

Jasno nam pa mora biti tudi to, da če zra-
stejo davčna bremena in socialne dajatve, ker ne veljajo več stare cene, če iz istega razloga naraste cena živilom, nepremičninam itd., če se zvišajo plače, ne more ostati tudi ostala trgovina pri starih cenah. V nerednih razmerah so še vedno cene zrasle. Ko bo prišel drugi redni čas, bo prišel z njim tudi preobrat v cenah, ki bodo začele padati in tedaj bo tudi potrošnik (kupec) prišel na svoj račun in bo plačeval manjše cene. Morda ta čas ni več tako daleč, kot se nam zdi, kajti prav tako kot na slabo, se lahko z isto naglico vse obrne na dobro.

Uredba o prometu s koruzo

Pretekli teden je bila podpisana uredba o prometu s koruzo, ki smo jo na tem mestu že večkrat napovedovali. Po tej uredbi se koruza, pridelana v letu 1940., kakor tudi stara koruza ne sme prodajati dražje kot po 250 din stot. Koruza s to ceno ne sme vsebovati več kot 14% vlage in je za koruzo, ki ima 26—28% vlage, določena cena 200 din stot. Bela koruza je lahko za 5%, koruza činkvantin pa za 20% dražja. Kdor se peča s prometom koruze, sme za stroške in svoj zaslužek priracunati največ 12 din za 100 kg. V svrhu preskrbe prebivalstva in vojske se lahko prisilno odkupijo vsi presežki koruze in koruzne moke, in to: pridelovalcem koruze do 500 kg zaloge polovico presežka lastnih gospodinskih in gospodarskih potreb, pridelovalcem z nad 500 kg zaloge koruze v zrnju ali moki pa dve tretjini lastnih gospodinskih in gospodarskih potreb. Onim, ki koruze ne pridelujejo, se pa smejo prisilno odkupiti vse količine koruze in koruzne moke, ki niso potrebne za lastne gospodinske in gospodarske potrebe. Prisilno odkupe odredi trgovinski minister v soglasju s hrvatskim banom in jih bodo izvajala okrajna načelstva (upravna oblast prve stopnje) na zahtevo in račun Prizada, na Hrvatskem pa Pogoda. Brez odobrenja kmetijskega ministra, na Hrvatskem pa brez odobrenja bana, se zdrava, za ljudsko in živinsko krmo uporabna koruza in moka ne more uporabljati za proizvodnjo špirta ali za kako drugo industrijsko ali obrtno svrhu. Trgovci in ostali posredniki, ki zahtevajo višjo ceno, kot je predpisana po tej uredbi, ali kršijo ostale odločbe uredbe, bodo kaznovani z zaporom do šestih mesecev in denarno kaznijo do sto tisoč dinarjev. Kazni izrekajo redna pristojna sodišča.

Cene riža

Iz Beograda poročajo, da je že dokončno določena cena riža na debelo. Luščilnice riža bodo prodajale riž tujega izvora po 10.60 din za kg na debelo franko kupčeva postaja. Da pa ne bi nastala konkurenca domačemu rižu, bodo luščilnice riža prodajale inozemski riž po 12 din kg na debelo. Razlika 1.40 din za kg bo pripadla Prizadu, Pogodu na Hrvatskem in Prevodu v Sloveniji. Te družbe bodo ustanovile posebne sklade in svrhu pospeševanja nekaterih kmetijskih panog. Razume se, da bo Prevod pobiral to razliko samo v Sloveniji, Pogod v banovini Hrvatski, Prizad pa v ostalih predelih države.

Za riž iz južne Srbije je ban vardarske banovine odredil naslednje cene: glazirani riž 12.80 din franko postaja Kočana, ostali riž pa po 12 din. To je cena za veletrgovino.

Kot pravijo v ministrstvu trgovine, cena riža na drobno in državi povprečno ne bo presegla cene 15 din za 1 kg. Nadalje poročajo iz Beograda, da

bodo v kratkem izšla navodila urada za kontrolo cen o določitvi cen riža na drobno in o načinu prodaje riža. Delno so ta navodila že vsebovana v objavljenem razglasu banovinskega prehranjevalnega zavoda.

Tržišče z železom

Pri trgovini s starimi kovinami se vidi, da je povpraševanje po blagu še vedno veliko, cene pa stalno skačejo. Danes se plačuje stari baker dražje nego stane novi baker v rudnikih bakra v Boru v Srbiji. Cena starega bakra je 20 din, težke medenine 11 din, lahke medenine pa 8.50 din kg.

Cena novih kovin, ki se proizvajajo pri nas, je stalno v skoku. Svinec je po 9.80 din, cink po 11.50 din, surovi baker po 25 din, antimon po 34 din, surovi aluminij po 44 din kg. Te vrste blago je pa možno dobiti le v omejenih količinah, velik del le z dovoljenjem tovrstnih komisarijev. Bele pločevine sploh ni in radi tega tudi nima cene, pa čeprav se danes zelo išče. Radi znanih prilik ni izgleda, da bi to kovino sploh mogli dobiti.

Gradbeno železo se je v celoti podražilo za 25%. Surovin za to železje ni in so vedno dražje. Vzrok temu je predvsem v tem, ker se tega materiala zelo veliko izvozi v tujino, ker se tam dosežejo cene, ki bi jih doma ne bilo mogoče doseči.

Pri jeklu imajo monopol v rokah Nemci in nam oni diktirajo cene. Stanje te vrste industrije je pa zelo težko, cene so se pa zvišale sorazmerno s surovinami. Tovrstne tovarne v Beogradu so pa začele z akcijo osamosvojitve na tem polju.

Drobne gospodarske vesti

Stara cena soli spet uveljavljena. Lansko leto se je znižala cena soli od 2.50 din kg na 1.50 din. Radi zvišanja nabavnih stroškov za sol se je sedaj cena soli zvišala na lansko višino, tako da bo odslej cena za vse vrste soli znašala 2.50 din kilogram, cena živinske soli bo odslej 0.75 din kg, cena fine namizne soli pa bo odslej 5 din kg.

Odločba o porabi in ceni petroleja. Že s 1. decembrom in za mesec december je določeno, da dobe družine 1—3 članov po poldrugi liter petroleja na mesec; družine s 4—6 člani 2 litra petroleja na mesec; družine 7—10 članov 2 in pol litra; družine, ki imajo več kot 10 članov, 3 litre petroleja na mesec; uradi in drugi potrošniki 1 liter petroleja mesečno za vsako osebo. To prodajo bodo organizirala okrajna načelstva potom občin in posameznih trgovcev. Prodajalci niso dolžni nikomur dati več petroleja, kot je po gornjem določeno. Z isto odločbo je monopolska uprava radi zvišanja nabavnih stroškov določila, da se petrolej od 1. decembra dalje prodaja po 9 din liter (doslej 7 din liter).

Določitev cen za bučno olje. Ban dravske banovine je odredil, da naj bodo cene bučnega olja v tovarnah po 22.40 din, v veletrgovinah po 23.75 din, v nadrobni prodaji pa s pribitkom nabavnih stroškov.

Odredba o peki in ceni kruha. Ban dr. Marko Natlačen je dne 27. novembra izdal odredbo, po kateri se v vseh pekarnah dravske banovine sme izdelovati in prodajati razen ljudskega kruha tudi kruh, izdelan iz 75% krušne in 25% koruzne moke. — V času do 31. decembra (prazniki) je dovoljeno izdelovati kruh tudi iz moke, ki vsebuje 75% bele ter 25% koruzne moke (namesto krušne moke bela moka). Za primer pomanjkanja krušne moke ter koruzne moke smejo pekarnarje v času do 31. decembra izdelovati tudi kruh iz bele moke. Kruh iz krušne in koruzne moke se prodaja v komadih, težkih 1 kg, po 5 din. Kruh iz bele in koruzne moke se prodaja v komadih po 80 dkg po 6 din. Beli kruh se prodaja v komadih po 96 dkg (ali 48 dkg ali 24 dkg) po 8 din (ali 4 din ali 2 din).

Splošna kontrola cen. Iz Beograda poročajo, da se proučuje na meročajnih mestih splošna kontrola cen. To pomeni, da je pričakovati tudi kontrole kmetijskih proizvodov glede njih cene. Zanimljivo je, da ni znana določna oblika te kontrole, vendar se to vprašanje sedaj proučuje na meročajnih mestih.

Ovce iz črne gore v Nemčijo. Čez Maribor gre sedaj živahen izvoz ovc iz črne gore in južne Srbije v Nemčijo. Dnevno gredo po trije do štirje vagoni ovc, enkrat pa je štel transport celo osem vagonov, v katerih je bilo okoli 1200 komadov živali. Ovce so precej drage ter se plačuje kilogram žive teže po 15—16 din.

Cene goveje živine po sejmih

Vol. Maribor debeli 8.50—9.50 din, poldebili 7.50—8 din, plemenski 8—10 din; Ptuj 6—8 din; Litija I. 9.25 din, II. 7—8.50 din; Ljubljana 7.75 do 8.75 din kg žive teže.

Biki, Maribor 6.50—8 din, Ptuj 6.50—7.75 din, Litija 6—7 din kg žive teže.

Krave, Maribor debele 7—8 din, plemenske 7.50 do 8.50 din, klobasnice 4.75—6.50 din, molzne 7—9 din, breje 6—7.50 din; Ptuj 4—8 din; Litija klavne 5—7 din, plemenske 6—7.50 din; Ljubljana 4—7.50 din kg žive teže.

Telice, Maribor 7—9 din, Ptuj 6.50—8.50 din; Litija 7—8.50 din kg žive teže.

Teleta, Maribor 9—12 din, Ptuj 9 din, Ljubljana 11—13 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. 5—6 tednov 100—140 din, 7—9 tednov 145—200 din, 3—4 mesece 210—390 din, 5—7 mesecev 400—620 din, 8—10 mesecev 630 do 880 din, 1 leto stare 890—1150 din komad; 1 kg žive teže 11—13.25 din, 1 kg mrtve teže 16.50 do 18.50 din; Ptuj 10—11 din kg žive teže; Ljubljana prašički za rejo od 200 do 350 din komad.

Pršutarji (proleki). Maribor 11 din, Ptuj 11.75 do 12.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Maribor 12 din, Ptuj 12.75—13.50 din kg žive teže.

Tržne cene v Mariboru

Zelenjad. Krompir 1.60 din, čebula 2.50—3 din, česen 8—12 din, kisljo zelje 5 din, kislja repa 3 din, karfijola 12 din, hren 7—9 din kg. — Zelje 0.50 do 3 din, karfijola 2.50—10 din, ohrovt 0.50—2 din, zelena 0.50—3 din, buča 0.50—4 din, endivija 0.50 do 1.50 din, por 0.25—1 din komad. — 2—5 rep 1 din, 2—5 kolerab 1 din, kup paradižnika, motovilca, radiča, špinaca, vrtnega korenja in pese 1 din, 2—5 redkev 1 din, šopek petršilja in majarona 0.50—1 din.

Sadje. Jabolka 6—12 din, hruške 10—16 din, suhe slive 16—24 din, celi orehi 16 din, luščeni 48 din, kostanj 4—6 din kg. Liter kostanja 2.50 do 4 din, pečenega 8 din, liter šipka 4—6 din; limona 1—1.50 din, oranža 1.50—3 din komad.

Žito. Pšenica 2.75—3 din, rž 3 din, ječmen 3 din, koruza 2.50—3.50 din, oves 2 din, proso 3—3.50 din, ajda 2 din, proseno pšeno 7 din, ajdovo pšeno 7—8 din, fižol 4—6.50 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 12.50—15 din, mleko 2—3 din liter; surovo maslo 44—48 din, čajno 55 do 58 din, kuhano 50—54 din, domači sir 12 din 1 kg. Jajce 1.75—2 din, konzervirano jajce 1.50 do 1.75 din komad.

Perutnina. Kokoš 28—38 din, par piščancev 30 do 80 din, gos 60—80 din, puran 45—90 din, raca 22—28 din, domači zajec 12—40 din.

Krma. Sladko seno 130—135 din, kisljo seno 120 din, otava 100 din, pšenična slama 80 din 100 kg.

Meso. Volovsko I. 16—18 din, II. 13—15 din, meso bikov, krav in telic 13—18 din, telečje I. 16—18 din, II. 14—16 din, svinjsko 20—22 din, salo 24 din, slanina 23—24 din, pljuča 12 din, jetra 13—14 din, reberca 18 din, glava 10—12 din, ribe belice 9—10 din, morske 14—34 din, zajec 22 din kg; ledvice in noge 3—4 din komad.

Cene špecerijskega blaga v Mariboru

(Iz cenika Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev)

Pšenična moka Ogg 8.50 din, enotna krušna moka 4.70 din, ajdova moka 7.50 din, ržena moka 5.75 din, koruzna mehka moka Ia 3.50 din, krompirjeva moka za fino pecivo 17 din, pšenični zdrob 8.75 din, koruzni zdrob 4.50 din, zdrob za otroke 9 din; sladkor kristal 15.50 din, v kockah in prahu 17.50 din, kandis sladkor 32 din; Costarica kava 105 din, Portorico kava 110 din, pražena kava fina mešanica IIa 116 din, Franck 21 din, Kolinska 20 din, Kneippova sladna kava 20 din, sladna kava Jarc 16 din, ržena kava Žika 16 din, praženi ječmen Jarc 10 din; Franzovi makaroni in špageti 13 din, Cetina makaroni in špageti 14 din, Pekatete makaroni in špageti 16.50 din, polžki 13 din, rezanci 14 din; domača svinjska mast 28 din, bela slana slanina 28 din, prekajena slanina 32 din, papricirana slanina v celofanu 38 din, hamburška mesnata slanina 38 din, gnjat 33 din, gnjat v narezku 55 din, prekajen vrat 27 din, reberca 27 din, prekajen svinjski jezik 30 din, ogrska in lovska salama 75 din, poljska salama 30 din, salama šunkarica 40 din; ječmenova kaša št. 10 8 din, št. 7 9.50 din, ječmenček št. 4 11 din, št. 000 13 din, sir emendole 40 din, luščeni lešniki 42 din, dalmatinski mandeljni 44 din, celi rožički

8 din, mleti rožiči 10 din, keksi 30 din, drobtine 14 din, bonboni superior 35 din, mešana marmelada 20 din, kompot v dozah 25 din, paradižniki 25 din, gorčica 25 din, kvas 50 din, grenka sol 3 din, pšenični otrobi 2.25 din, koruzni otrobi 1.50 din, milo 17—18 din, lug 4 din kg. — Namizno olje Ia 24 din, dalmatinsko oljčno olje 31 din, najfinejše oljčno olje 42 din, vinski kis Ia 7.50 din, IIa 3.50 din, 80% kisova kislina 54 din, rum 48 din, stara slivovka 32 din, tropinovec 26 din, brinjevec 60 din, hruškov liker Vanili 96 din, malinovce 34 din, petrolej 7 din liter.

Sejmi

9. decembra svinjski: Središče; goveji in kramarski: Dobova — 10. decembra tržni dan: Dolnja Lendava; živinski in kramarski: Puconci, Sv. Jurij pri Celju; svinjski: Ormož; živinski: Maribor — 11. decembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 12. decembra tržni dan: Turnišče — 13. decembra svinjski: Maribor; goveji: Jurklošter; živinski in kramarski: Sv. Peter pod Sv. gorami, Trbegovci, Žalec — 14. decembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Sv. Lovrenc p. Prož.

Razgovori z našimi naročniki

Izplačilo stare vloge. T. J. F. Koliko Vam je hranilnica dolžna letno izplačevati od glavnice in v katerem času celotno vlogo, bo razvidno iz uredb, s katero ji je bila dovoljena zaščita, odnosno iz odplačilnega načrta. Zahtevajte od hranilnice, da Vam uredbo, oziroma izplačilni načrt da v pogled.

Podcastniška avto-šola. I. K. Trenutno ni nikaškega razpisa za sprejem v kako tako šolo. Ako bo objavljen, boste za pogoje lahko zvedeli na

orožniški postaji. Ako sin želi k vojakom in je že dopolnil 18 let starosti, lahko zaprosi poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja, da ga vpokličejo in dodeli kakšni avtokomandi. Priložiti je treba poleg krstnega lista tudi Vaše pismo dovoljenje, da sme predčasno k vojakom.

Izučenje za šoferja. E. H. Šoferskih šol je v Sloveniji precej (v Ljubljani, Mariboru in drugod). Trajanje pouka, stroški in drugi pogoji so stvar dogovora.

onim, ki so podvržene poplavam in močvirnosti, da jih razdelijo živinorejcem. S tem upa odbor pripomoči, da se škoda po metiljavosti zmanjša.

Naznanila

Duhovne vaje za dekleta. KA priredi v Celju v dneh od zvečer 17. do 21. decembra zjutraj in od 8. do 12. januarja 1941 v Domu duhovnih vaj pri sv. Jožefu duhovne vaje. Za oskrbo prispeva vsaka udeleženka 60 din, ostalo prispeva »sklad duhovnih vaj in tečajev«. Prijavite se takoj, za prve duhovne vaje najpozneje do 12. decembra, za druge do 1. januarja na naslov Škofijska matica KA deklet, Maribor, Betnava. Udeleženke naj prinesejo s seboj dve rjuhi in obrisačo. Župnije, ki so za sklad prispevale 250 din ali več, morejo poslati na duhovne vaje eno dekle brezplačno. Duhovne vaje so najboljšje sredstvo za versko poglavitost. Pij XII. je ponovno priporočal, naj se mladina duhovnih vaj udeleži. Na Betnavi bodo duhovne vaje teden dni po prvih celjskih. Povsod Boga po Mariji!

OBČINE!

Nakaznice za dodelitev petroleja dobite v prodajalnah TISKARNE SV. CIRILA Maribor — Ptuj — Trbovlje

Maribor. Miklavžev večer priredi: Ljudski oder, stolno Prosvetno društvo, FO in DK v dvorani na Aleksandrovi cesti 8 dne 5. decembra ob pol osmih zvečer. Na sporedu je igra »Miklavža čakamo«, nakar bo obdaritev otrok in odraslih. Vstopnina je nizka, otroci pa imajo v spremstvu staršev brezplačen vstop. Darovi, namenjeni za obdarovanje, naj se še pred predstavo oddajo v pisarni Prosvetne zveze v I. nadstropju. Zadnji čas do 18. Pridite polnoštevilno!

Sv. Peter pri Mariboru. Dekliški krožek vprižori na Marijin praznik, 8. decembra, po večernicah v samostanski šoli lepo igro »Dve materje«. Prijazno vabljeni!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 8. decembra po večernicah priredi Marijina kongregacija proslavo Brezmadežne. Pridite!

Sv. Marjeta niže Ptuja. FO in DK priredita na praznik Brezmadežne ob 15 akademijo.

Laško. V sredo, 11. decembra, bo v nadžupni dvorani skioptično predavanje ob 18.30. Predaval bo ravnatelj PZ v Ljubljani g. Vinko Zor.

Izstop iz rimskokatoliške cerkve. Banovinski zdravnik dr. Ferdo Kunej iz Sv. Petra pod Sv. gorami ter Marija Sikošek iz Lastniča, občina Polje ob Sotli, sta izstopila iz rimskokatoliške cerkve.

Metiljavost pri živini. Radi letošnje mokrote se bo predvidoma pojavila pri živini metiljavost v veliki meri. To bo povzročilo živinorejcem ogromno škodo, ako se ne prepreči pravočasno razvoj bolezni. Z ozirom na to je ptujski okrajni kmetijski odbor dal natisniti več tisoč izvodov poučnih letakov z živinozdravniškimi navodili za živinorejce. Odbor je razposlal letale občinam, največ

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Pošteno dekle za kmečka dela na majhnem posestvu se sprejme 1. januarja. Ponudbe upravi »Slov. gospodarja« pod »Slov. gorice 1691«.

Majarja, oženjenega, brez otrok, vajenega tudi konjev, gospodarstva, hmelja, malo tesarskega dela, z večletnimi izpričevanji, sprejemem. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Zanesljiv«. 1692

Grem za čevljarkega vajenca; imam šest razredov ljudske šole. Murko Franc, Sv. Urban pri Ptuj. 1700

Sprejemem ofra, dve delovni moči. Kupčič, Rošpoh 116. 1696

Starejša poštena dekla za vsako delo se sprejme. Ponudbe pod »Poštena dekla« poštno ležeče Vitanje. 1699

Slana Franc, krojač, Sv. Tomaž pri Ormožu, sprejme takoj mlajšega pomočnika, ki se bo dobro izvežbal, poleg dobre plače. 1702

Sprejemem takoj pridno služkinjo, staro 30—45 let. Elizabeta Sluga, Rošpoh 32, Maribor. 1704

Hlapca, starejšega, iščem, kateri se razume na vinograd in sadovnjak. Repnik, Kamnica 98 pri Mariboru. 1707

Hlapca, starejšega, zanesljivega, h kravam sprejemem. Naslov v upravi. 1708

Viničar, vinogradnik, 1—2 delovni moči, brez otrok, se sprejme takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slov. gospodarja« pod »Pošten in vester 1712«.

Sprejme se mesarski vajenec poštenih kmečkih staršev; starost 15—16 let. Naslov v upravi. 1714

POSESTVA

Ugodno se proda 10 oralov zemlje, brez hiše, in to: njive, travnik, sadonosnik in gozd. Mala Nedelja pri Ljutomeru. Vprašati: Lešnik, Maribor, Slovenska 36. 6703

RAZNO:

V okolici Maribora oddam enosobno stanovanje za mesečnih 80 din. Vprašati: Kosarjeva 38. 1713

Apneni prah za gnojivo prodaja na vagone: Apnenica Videm-Dobropolje. 1710

Okraj Prevalje! Mežiška dolina! Hranilne vloge sprejema od vsakogar in jih obrestuje najbolje ter podeljuje tudi manjša kratkoročna posojila Hranilnica in posojilnica pri D. M. na Jezeru v Prevaljah. Popolnoma varna naložba. Nove vloge vsak dan lahko dvignete! 1694

Nagli tempo našega časa zahteva od nas prekomerni duševni in telesni napor. Zato moramo paziti zlasti na prehrano, ki naj bo lahko prebavljiva, pri tem pa krepljena in zdrava. Zlasti važno je, da pazimo, kaj zavžijemo zjutraj in zvečer. Čaja toplega »EMONA« čaja Vas ne bo nikoli razočarala, ker je to resnično zdrav cvetlični čaj, ki Vam nudi tudi z dodatkom mleka, citrone, ru-ma ali žganja prijetno pijačo. Toda samo pravi »EMONA« cvetlični čaj v originalnih paketih lekarne Mr. Bahovec, Ljubljana. Dobi se povsod. 1639

Počne iz čiste ovčje volne dobite vedno v vsaki meri. Kupujem tudi kože domače kakor tudi od divjačine. Popravila klobukov sprejemam od 10 din naprej. Se priporoča Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Wetrinjska 5. 1705

Prodajam 1 Alfo in šivalni stroj. Vrščič Franc, Sv. Bolfenk. 1706

Poceni Miklavževa darila kupite pri »Starinarju«, Zidanšek, Koroška cesta 6: predpasniki vseh velikosti, obleke za dečke in deklice, hlače, srajce, nogavice, zimsko triko perilo, otroški čevlji, hubertusi, rute; razni ostanki, barhent, klot, flanela, dvojni druk, koci. 1709

Cepljene trte nudi I. Trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj. Zahtevajte cenik! 1701

ZANIMIVO POVEST IZ VZHODNE ŠTAJERSKE

in druge lepe povesti, novele, črtice, pravljice, pesmi, kulturne razprave, zdravstvene nasvete, razprave iz gospodarstva in gospodinjstva, kuharske recepte, šale, uganke in mnogo drugega prinaša »MLADIKA«, ki je družinski list s podobami in izhaja že 21 let vsakega prvega v mescu.

KRASNE SLIKE

naših in tujih umetnikov ter raznovrstni fotografski posnetki lepo poživljajo bogato vsebino lista. Poleg tega ima »MLADIKA« modno in krojno polo, ki je našim gospodinjam v veliko pomoč pri izdelavi najrazličnejših ročnih del, oblek in perila. Na hrbtu priloge pa so dragoceni nasveti za dom in družino.

KNJIŽNE NAGRADE

daje Mladika reševalcem uganek vsak mesec. Razen tega dobijo naročniki, ki redno plačujejo naročnino, lepo knjižno nagrado. Natančnejše podatke o nagradah dobite v Mladiki. Mladika stane za vse leto samo 84 din (s krojno prilogo 100 din). To vsoto plačujete tudi lahko v polletnih ali četrletnih obrokih.

BREZPLAČNO

in neobvezno Vam bomo poslali na ogled prvo številko za leto 1941. Spo-ročite nam po dopisnici svoj naslov.

UPRAVA »MLADIKE« V CELJU

Razbojnik Tunga

Zgodba iz Mandžurije

(Konec)

Jang se še ni zganil, ko je luč nenadoma ugasnila. V naslednjem trenutku se je slišal top udarec, nato pa je nekdo zahropel.

Misijonar je imel občutek, da se v temi odigrava nekaj groznega. Do njegovih ušes je prihajal šum, kakor da bi kdo polno vrečo vlekel k stranskemu izhodu.

Potem je vse utihnilo, a samo za nekaj trenutkov. Pater je slišal, da se mu bližajo prav tihi koraki.

Nenadoma se je njegove glave dotaknila nevidna roka, ki je tipaje drsela do zapestja. Potem je začutil na goli koži mrzel nož, ki je — prerezal vezi.

»Vstani!« je zašepetala nevidna postava.

Pater je ubogal. Nevidni rešitelj ga je držal za roko in peljal proti stranskemu izhodu.

Misijonar je kmalu zagledal nad seboj zvezdnato nebo. Skrivnostni vodnik se je ustavil.

»Kaj hočeš, de...«

Misijonar ni končal stavka, ker je videl, da pred njim ne stoji Tungova hči, kakor je mislil, ampak mladi Tunga, sin trgovca Timurja.

»Ne čudi se!« je zašepetal mladenič. »Slišal sem tvoj razgovor s Kitajcem.«

»Kje je on?«

»Spodaj!« je pokazal mladenič v prepad, ki je zeval pred njima.

»Moj Bog!« se je zgrozil misijonar.

»Že s tem, kar je meni storil, je stokrat zaslužil smrt! Ne smeva ostati tukaj; to je namreč zasilni izhod za razbojnike, če bi jim vojaštvo prišlo na sled. Primi to vrv in se počasi spuščaj dol! Jaz ti bom sledil.«

Misijonar se je komaj začel spuščati, ko se je iz notranjosti zaslišal grozen glas.

»Kdo je tu? Kaj se dogaja?«

V naslednjem trenutku je počil strel. Težko truplo se je zvrnilo po tleh, ki je kmalu nato mimo misijonarja padlo v prepad.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal pater, ko sta bila že oba z mladeničem v globini.

»Razbojnik Tunga ne bo več kradel otrok!« je mirno odvrnil mladenič.

»Kakšna božja sodba!« je zašepetal misijonar.

»Proč od tu!« je silil mladenič. »Gotovo naju bodo zasledovali, in sicer z volčjaki.«

Iz neke špranje je potegnil dve puški in torbici z naboji.

»Oče, ali znaš streljati?«

»Znam.«

Mladenič mu je nato izročil puško in torbico.

Kake pol ure sta že lezla od skale do skale, ko sta zaslišala divje lajanje.

»Le pojdiva mirno dalje!« je hladnokrvno dejal fant. »Tu naju ne bodo dobili.«

Toda lajež se je bližal in čez čas se je na bližnji skali prikazal velik pes.

Misijonar je dvignil puško, toda mladenič ga je prijel za roko in mu rekel:

»Ne streljaj! Ta pes nama ne bo nič storil.«

Pes je že bil pri njima in se je veselo vzpenjal po fantu.

»Zdaj imava tovariša, ki naju bo branil,« je smehljaje pripomnil mladenič.

Begunca sta se šele proti večeru ustavila. Bila sta lačna in utrujena. Mladeniča je mučila tudi žalost. Sedel je na debel kamen, nekaj časa sklanjal glavo, potem pa rekel:

»Misijonar! Jaz sem često imel tako čudne sanje. Ali daješ ti sanjam kak pomen?«

»Ne!«

»Glej, v sanjah sem videl lep, ljubezniv ženski obraz, ki se je stiskal k mojemu. Povej mi, ali imam še mater?... Če nimam matere, potem se vrnem med razbojnike...«

Misijonar se je nasmehnil in je položil roko na mladeničevo glavo.

»Sinko, te sanje so bile resnične... Tvoja mati še živi. Ti si ji na las podoben.«

V tem trenutku se je v mladeničevih očeh zasvetilo: zajokal je od veselja...

*

Po tridnevni hoji sta popotnika prispela v Čičikar utrujena in lačna.

Začudenja p. Leona, ki se je medtem pozdravil, ni mogoče opisati.

P. Bernard ravno na božični večer — bilo je leta 1929. — pelje mladega »Tungo« v Timurjevo trgovino. Mladeniča je pustil pri vratih v poltemi.

Trgovec je divje zavpil nad patrom:

»Kaj hočeš?«

»Veliko kupčijo imam s teboj. Toda tvoja žena mora biti tudi poleg!«

Trgovec se je nekoliko pomiril. Poslal je pomočnika po ženo. Ko je ta vstopila, je zavpil mladenič:

»To je ona!...«

Misijonar je stopil za korak naprej.

»Gospa Timurjeva!« je začel. »Ti si mi bila dala za poganske otroke zlatnik. S tem si si kupila otroka. Jezus je poplačal tvojo dobrotljivost!«

Nato je stopil k mladeniču, ga prijel za roko in ga peljal k materi.

V naslednjem trenutku sta se mati in sin objela. Oba sta jokala od veselja.

Za pultom je stal oče. Ves se je tresel in sklanjal glavo.

Misijonar je molče opazoval ganljivi prizor in v srcu hvalil Boga...

Pri Timurjevih pa se je začel najlepši Božič v življenju...

SMEJTE SE!

Junaški raziskovalec

»Saj je bilo sicer prav zanimivo na Japonskem, ampak skoro vsak dan je bil potres.«

»Pa se niste nič bali?«

»Jaz?! Bal? Zemlja se je bolj tresla ko jaz!«

Pomagaj si sam

»Verjemite, da mi delajo dolgovi take skrbi, da ne morem nobeno noč spati.«

»Za božjo voljo, kako pa morete to vzdržati?«

»Spim podnevi.«

Nemogoče

Sodnik: »Nasprotnika sta šla torej slednjič s stoli drug nad drugega; ali niste poskušali miriti?«

Priča: »Ne, ni bilo nobenega drugega stola več pri rokah!«

Brž prepričan

Obiskovalec posestniku menažerije: »V vašem naznanilu je rečeno, da je ta klopotača čez tri metre dolga. Meni pa se zdi, da se to ne ujema.«

»Prosim, tukaj je mera, izmerite jo sami!«

»O, hvala! Verjamem!«

Uštel se je

Anka pride v trgovino in izbere blago. »Koliko stane meter?« vpraša pomočnika, o katerem je vedela, da je do ušes zaljubljen vanjo.

Pomočnik: »En sam poljub!«

Anka: »Potem mi odrežite tri metre! Plačala bo pa moja stara mama.«

Pred sodiščem

Sodnik: »Pred dvema letoma ste tukaj stali, ker ste bili ukradli neko obleko, danes pa ste spet tukaj zaradi tatvine nove obleke.«

Tat: »Da, gospod sodnik, dalje ko dve leti tudi vi ne nosite nobene obleke!«

*

UGANITE!

Zakaj zidamo nove hiše?

(Ker stara nimamo mladih.)

Poleti je berač, pozimi gospod? (Pec.)

Katero leto je najkrajše? (Novo leto.)

Kateri pek peče v Mariboru največje žemlje po 1 din? (Tisti, ki vzame največ testa.)

Kdo ima v glavi srce? (Zeljnata glava.)

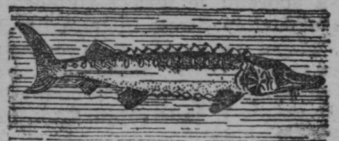
Koliko lukenj ima človek na celi koži? (Nobene, če je cela.)

*

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

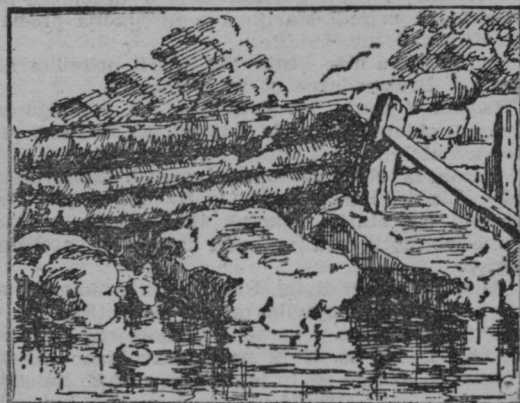
Ščuka: 100 let

Zobatec: 100 let

*

POIŠČITE!

Blizu potoka sta ribič in njegova hčerka. — Poiščite ju!

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Išče se viničar z majhno družino. Krčevina-Maribor, Janežičeva 3. 1690

Išče se viničar za pomlad s štirimi delovnimi močmi. Vprašati na občini Negova. 1683

Služkinja, mlajša, sposobna za vsa gospodinjstva dela, se takoj sprejme. Košaki 40. 1681

Vdovec brez otrok in posestnik sprejme dekle 30—36 let iz dobre kmečke hiše in ki je sposobna za gospodinjstvo. Kugi, Frankopanova 14. 1682

Kuharica želi službo v župnišče. Naslov v upravi. 1684

Majarja s tremi delovnimi močmi sprejme takoj Banovinsko posestvo v Svečini. 1686

POSESTVA:

Iščem v najem srednje veliko posestvo za več let. Harinski Martin, Poljčane. 1687

Prodajam takoj vetrov mlin. Kacijan Jožef, Šetarova, Sv. Lenart v Slov. goricah. 1695

Prodajam posestvo, dva orala zemlje, hiša, hlev, obstoječe iz vinograda, sadonosnika, njive, pol ure od postaje Poljčane. Grosek, Stanovsko. 1693

RAZNO:

Pozor! Bučno sončno olje dobite proti izmenjavi bučnic, sončnic, ripsa, maka, lanenega semena itd. v trgovini Žurman, Slov. Bistrica. Tudi kupuje vse poljske pridelke, to je jabolka, fižol, orehe, krompir, oves, suhe gobe itd. 1685

Nove šivalne stroje različnih znamk z okroglim čolnikom, s 25 letno garancijo, prodaja od 2450 din naprej po najugodnejših mesečnih obrokih Draksler, Maribor, Vetrinjska 11. Prevzema tudi popravila šivalnih strojev in koles. 1546

Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori ima na prodaj predvsem še mnogo slivinih dreves. 1673

Kotle za kuhanje žganja in perila, bakrene brzo-parilnice »Alfa« ob enem z žgalno pripravo v najboljši izdelavi pri Anton Mlekuš, kotlarstvo, Maribor, Sodna ulica 2. 1631

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor Gosposka 11. 1269

Še vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluže, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, obleke, predpasnike, platno, odeje, koče, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg tržnice, Vodnikov trg). 1098

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovice, staro železje, kovine, baker, mečenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

„DRAVA“ je prava zavarov. malega človeka!

Sodna ulica 1 — MARIBOR — v lastni palači

Za Miklavža Vašim otrokom

zavarovalno polico „Drave“!

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

ZAHTEVAJTE BREZPLACEN KATALOG

MEINEL
HEROLD
ZAL-TYORNIC GLAZBIL
MARIBOR
ŠT. 106

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

Vodne turbine, venecijanke, mline, transmisije, dvigala itd. izdeluje najceneje: Strojno podjetje inž. Borštnar, Ljubljana, Sv. Jerneja c. 18. 1562

Priporočam se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Abt. 90

Podaljšaj
si
življenje!

Življenje
podaljšati, bolečine
preprečiti, bolezni
ozdraviti, slabotne

ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in še mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva. dobiti takoj in

povsem brezplačno

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Ako ne morete takoj pisati, tedaj si shranite ta oglas.

PANNONIA APOTEKA

Budapest 72.

Postfach 83, Abt. 90

Inserirajte!

Preizkušeni redilni
prašek za svinje

zanesljivo nitro zredi Vaše svinje. Za eno svinjo zadostuje že en zavitek za 8 din. S povzeto poštnino vred stane 1 zavitek 19 din, 2 zavitka 27 din, 3 zavitki 35 din, 4 zavitki 43 din. — Pravi REDIN se dobi samo v zavitkih z gornjo sliko in ga razpošilja

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

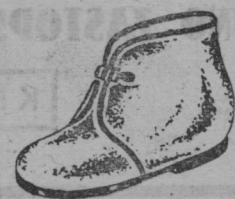
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

in vse podeželske trgovine

Za Miklavža!

Peke

JESEN — ZIMA — HALO! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarn, dobro uporabni in brez napake: Paket serija »M« 12—15 m kretona in druka za predpasnike in obleke 160 din. — Original Kosmos »D« 12—15 m la flanelov za spodnje perilo in barhent za ženske obleke 230 dinarjev. — Paket serija »T« 4 m prima volnenega blaga za žensko obleko, dokler traja zaloga, za staro ceno, in sicer: T-1 130 din, T-2 160 din, T-3 180 din, T-4 200 din; pri naročilu prosim navedbo cene in barve. — Paket serija »Z« 3—3.20 m štofa za moško obleko ali plašč, ženski kostum ali plašč, in sicer: Z-1 160 din, Z-2 200 din, Z-3 250 din, Z-4 300 din, Z-5 360 dinarjev. Neodgovarjajoče zamenjam. Pri naročilu dveh ali več paketov primeren popust. Izrabite ugodno priliko in naročite takoj! Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Razlagova 24/II

REDILO ZA SVINJE,

tisočkrat preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, naglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim. 1 paket 8 din, 1 kg 25 din, po pošti s povzajem 15, oz. 35 din. Dobi se v lekarni pri »Zamorcu«, Maribor, Gosposka ul. 12.

POZOR!

Komur še ni znano, naj si ogleda in prepriča se bo, da se kupijo **KLOBUKI** še po stari ceni le v trgovini Čančala, Maribor, Glavni trg 17. Sprejemam tudi popravila. 1664

Pletene iopce

damske, moške, otroške še po stari ceni iz lastne pletarne, nogavice, kapce, rokavice, spodnje perilo pri »LUNA«, Maribor samo Glavni trg 24, (avtobusni kolodvor) 1461

»Nihče naj ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir proti prevratnim elementom uspešno braniti, če se nemudoma ne pristopi k pogumnemu delu!« (Pij XI.)

Nujno je ustvariti predvsem jasnost v tem, kaj hočemo!

Hočemo ustvariti nov red!

Hočemo stanovsko državo!

Hočemo, da bo tudi v naši državi javni red in socialni mir in da prevratni elementi ne pridejo do moči!

Naročite si knjigo »STANOVSKA DRŽAVA«! Cena knjige je 12 din, za stroške pošiljke še 1 din, skupno torej 13 din. Pošljite nam po položnici to vsoto in Vam dopošljemo knjigo!

Priporoča se

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

LJUDSKA POSJOJILNICA

V CELJU ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice
GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

92

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-